VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67
THỨ SÁU
2.8.2024 (28.6 Giáp Thìn)
Số 93 (4070)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Chủ tịch nước Tô Lâm hội đàm với Tổng thống Timor Leste [3]

Bao giờ TP.HCM có quy hoạch tượng đài? [8]

TP.HCM đã tổ chức tu bổ, nâng cấp tượng đài Đức Thánh Trần Hưng Đạo và công viên Mê Linh, bến Bạch Đằng, được đông đảo người dân ủng hộ Ảnh: THÙY TRANG

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Không nên đặt tên con theo cảm tính

● **Th.S, Luật gia PHẠM VĂN CHUNG**

Việc một người dân ở Phú Quốc (Kiên Giang) dự định đặt tên con là Nguyễn Bảo Phà Chạy để lưu lại kỷ niệm đẹp về hành trình khó khăn để cứu con và tri ân những người đã tận tình giúp đỡ gia đình. Việc đặt tên con để lưu lại kỷ niệm ấn tượng nào đó, khó quên trong đời không phải là hiếm, tuy nhiên việc đặt tên con theo kiểu tùy hứng, cảm tính quá... và không thể hiện là tên gọi thuần Việt theo truyền thống văn hóa dân tộc hoặc tập quán vùng miền là điều không nên. **(Xem tiếp trang 2)**

Tạc vào sử xanh một thời bất tử [5]

KHAI THÁC ĐIỂM ĐẾN DI TÍCH HẢI VÂN QUAN:

Huế và Đà Nẵng cùng "bắt tay" [4]

VỀ ĐỀ XUẤT CẢI TÁNG 52 HIỆN VẬT DI CHỈ KHẢO CỔ HÒA DIÊM (KHÁNH HÒA):

Xin đừng làm thế! [9]

Hai Thủ tướng chủ trì họp báo về kết quả hội đàm

Sáng 1.8, tại Thủ đô New Delhi, Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi chủ trì lễ đón chính thức Thủ tướng Phạm Minh Chính thăm cấp Nhà nước tới Ấn Độ. Lễ đón được tổ chức trọng thể tại Phủ Tổng thống Ấn Độ. Khi đoàn xe của Thủ tướng Phạm Minh Chính tới cổng chính, đội kỵ binh đón và hộ tống đoàn xe vào khu vực lễ đón. Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi đón Thủ tướng Phạm Minh Chính tại nơi đỗ xe.

Sau khi hai Thủ tướng chụp ảnh chung, Vụ trưởng Vụ Lễ tân Ấn Độ mời Thủ tướng Phạm Minh Chính lên bục danh dự. Quân nhạc cử quốc thiều hai nước. Sau đó, Thủ tướng Phạm Minh Chính duyệt Đội Danh dự Quân đội Ấn Độ. Tiếp đó, hai nhà lãnh đạo giới thiệu thành phần Đoàn cấp cao hai nước tham dự lễ đón. Ngay sau lễ đón, Thủ tướng Phạm Minh Chính tới dâng hoa tại Khu tưởng niệm Mahatma Gandhi. Thủ tướng Phạm Minh Chính và đoàn được giới thiệu một số nét tiêu biểu về cuộc đời, sự nghiệp của Mahatma Gandhi và thực hiện nghi thức rải hoa, tưởng niệm người Anh hùng dân tộc Ấn Độ. Thủ tướng Phạm Minh Chính và Đoàn công tác kính cẩn nghiêng mình; nguyện học tập, làm theo tấm gương hy sinh quên mình của Mahatma Gandhi cho sự nghiệp phát triển phồn vinh, thịnh vượng của nhân dân, nhất là qua triết lý "bất bạo động". Ghi Sổ lưu niệm, Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh, tư tưởng của Mahatma Gandhi, "Linh hồn vĩ đại" của nhân dân Ấn độ sẽ luôn là bản giao hưởng vĩnh cửu, vang mãi trong tâm tưởng của nhân dân Ấn Độ, Việt Nam và các nước khác trên thế giới.

Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi nhiệt liệt chào đón Thủ tướng Phạm Minh Chính thăm cấp Nhà nước tới Ấn Độ **Ảnh: NHẬT BẮC**

Ngay sau lễ đón, hai Thủ tướng đã tiến hành hội đàm. Trưa cùng ngày, Thủ tướng Phạm Minh Chính và Thủ tướng Ấn độ Narendra Modi đã chủ trì họp báo về nội dung, kết quả hội đàm. Hai Thủ tướng cho biết, cuộc hội đàm diễn ra trong không khí chân thành, tin cậy, nồng ấm, cởi mở, thiết thực, hiệu quả và đạt nhiều nhận thức chung, đạt kết quả quan trọng. Hai bên chia sẻ tầm nhìn chiến lược về thế giới ngày nay; ghi nhận những tiến triển và thành quả to lớn đã đạt được trong quan hệ hai nước, đặc biệt kể từ khi thiết lập quan hệ Đối tác chiến lược toàn diện năm 2016 đến nay… **P.V**

Cựu Phó Chủ tịch UBND tỉnh Phú Thọ Hồ Đại Dũng bị bắt vì đánh bạc

Cơ quan An ninh điều tra Bộ Công an mới có thông báo số 3384/TB-ANĐT-P4 về việc bắt bị can để tạm giam đối với cựu Phó Chủ tịch UBND tỉnh Phú Thọ Hồ Đại Dũng vì hành vi đánh bạc khi đang là nhân viên một công ty tư nhân. Ông Hồ Đại Dũng bị Cơ quan An ninh điều tra Bộ Công an bắt tạm giam về hành vi "Đánh bạc trái phép" theo quy định tại khoản 2 điều 321 Bộ luật Hình sự. Hiện ông Dũng bị tạm giam tại Trại giam B14 Bộ Công an.

Trước đó, ngày 10.7, tại kỳ họp thứ 8, HĐND tỉnh Phú Thọ khóa XIX, nhiệm kỳ 2021-2026 đã biểu quyết thống nhất miễn nhiệm chức danh Phó Chủ tịch UBND tỉnh, thôi làm nhiệm vụ đại biểu HĐND tỉnh Phú Thọ đối với ông Hồ Đại Dũng. Ngày 19.7, Phó Thủ tướng Trần Lưu Quang ký Quyết định số 697 phê chuẩn kết quả miễn nhiệm chức vụ Phó Chủ tịch UBND tỉnh Phú Thọ nhiệm kỳ 2021-2026 đối với ông Hồ Đại Dũng. Trước đó, UBND tỉnh Phú Thọ nhận được đơn của ông Hồ Đại Dũng, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch UBND tỉnh, đại biểu HĐND tỉnh nhiệm kỳ 2021-2026, xin chuyển công tác và xin thôi các chức vụ lãnh đạo, quản lý theo nguyện vọng cá nhân, gia đình. **B.N**

Không nên...

(Tiếp theo trang 1)

Theo quy định pháp luật hiện hành tại khoản 1 Điều 26 Bộ luật Dân sự năm 2015: "1. Cá nhân có quyền có họ, tên (bao gồm cả chữ đệm, nếu có). Họ, tên của một người được xác định theo họ, tên khai sinh của người đó...". Thông tư số 04/2020/TT-BTP của Bộ Tư pháp cũng quy định: "Việc xác định họ, dân tộc, đặt tên cho trẻ em phải phù hợp với pháp luật và yêu cầu giữ gìn bản sắc dân tộc, tập quán, truyền thống văn hóa tốt đẹp của Việt Nam; không đặt tên quá dài, khó sử dụng". Như vậy, việc đặt tên cho con là quyền của cha, mẹ, tuy nhiên việc đặt tên cho con cũng phải nhằm giữ gìn bản sắc, tập quán truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, nhất là không nên đặt tên khó sử dụng.

Trở lại việc người cha định đặt tên cho con theo cảm hứng mà chưa nghĩ đến những rắc rối mà con anh có thể gặp phải vì cái tên quá... ngộ của nó. Đó là khi đến tuổi đi học sẽ bị bạn bè trêu chọc, rồi đứa trẻ sẽ tự ti, mặc cảm với tên của mình, thậm chí kỷ niệm đẹp của người cha khi con mới sinh ra cũng là đề tài bàn tán không hay cho chúng bạn. Từ đó, có thể gây ra hệ lụy tiêu cực cho đứa trẻ như bị trêu mà bỏ học, tự gây hại cho bản thân... Thực tế cá nhân người viết từng giải quyết nhiều trường hợp xin đổi tên vì lý do tương tự. Người dân phải vất vả làm thủ tục đổi tên vì tên xấu, khó gọi hay tên gây bất lợi cho bản thân như tên Lê Thị Bướm, Nguyễn Gia Điện (bạn bè cứ gọi là điện giật) hay tên quá dài rất khó làm CCCD, CMND, tài khoản ngân hàng như Công Tằng Tôn Nữ Kiều Trang...

Đặt tên thì dễ nhưng đổi tên là phải có lý do chính đáng, chứ không phải cứ thích đổi là đổi! Đó là chỉ được giải quyết đổi tên nếu có đủ căn cứ để xác định có sai sót do lỗi của công chức làm công tác hộ tịch hoặc của người yêu cầu đăng ký hộ tịch; không cải chính nội dung trên giấy tờ hộ tịch đã được cấp hợp lệ nhằm hợp thức hóa thông tin trên hồ sơ, giấy tờ cá nhân khác. Mặt khác, khi đổi tên được rồi còn tiếp tục gặp rắc rối khác, thậm chí không thể khắc phục. Đó là các giấy tờ nhân thân sẽ không khớp nhau sau khi đổi tên và một số loại giấy tờ không được cấp lại, không được sửa lại như sổ học bạ, bằng cấp, chứng chỉ... Thậm chí, đối với các loại giấy tờ có thể thay đổi, điều chỉnh như giấy tờ nhà đất, xe cộ, CCCD, hộ chiếu... thì người dân cũng mất rất nhiều thời gian, công sức, tiền bạc khi đi làm.

Vì vậy, người cha dự định đặt tên con theo cảm tính, không phù hợp với phong tục, truyền thống văn hóa về tên gọi thông thường của cộng đồng là không nên. Bởi nếu muốn lưu lại kỷ niệm đẹp thì thiếu gì những cái tên hay, tên đẹp, ý nghĩa liên quan đến sự kiện này, chứ không nhất thiết phải quá cụ thể, mô tả quá thật về sự kiện như thế... Con người sinh ra phải có tên, đó là định danh không chỉ đối với xã hội mà chính bản thân họ nên việc đặt tên cho con rất quan trọng, theo con suốt cả cuộc đời. Vì vậy, cha mẹ khi đặt tên không nên dựa vào cảm xúc nhất thời mà phải suy nghĩ thật sự chín chắn cả về ý nghĩa tên đối với gia đình nhưng cũng phải phù hợp với truyền thống cộng đồng, xã hội, đặc biệt là thuận lợi cho con về sau. Tuyệt đối không nên đặt tên con theo tùy hứng mà gây rắc rối cho con suốt cả cuộc đời sau này. ■

"Vai trò của các bên liên quan trong đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch"

Bộ VHTTDL vừa ra văn bản số 2021/QĐ-BVHTTDL về việc ban hành Kế hoạch tổ chức Hội thảo khoa học quốc gia "Vai trò của các bên liên quan trong đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch". Hội thảo nhằm quán triệt và cụ thể hóa nhiệm vụ về việc nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực theo tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Nghị quyết số 82/NQ-CP về nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu đẩy nhanh phục hồi, tăng tốc phát triển du lịch hiệu quả, bền vững.

Nhận định cụ thể về tình hình đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch trong thời gian qua; nghiên cứu, xác định rõ vai trò của các bên cũng như các khó khăn, vướng mắc, hạn chế trong quá trình thực hiện việc đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch; định hướng xu thế về đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch trong thời gian tới; kiến nghị các giải pháp giải quyết các vướng mắc, khó khăn và kiến nghị các phương án, sáng kiến mới nhằm thúc đẩy phát triển nguồn nhân lực du lịch. Thông qua Hội thảo sẽ tạo cơ hội để giao lưu, thảo luận, trao đổi kinh nghiệm, chia sẻ các thông tin và kiến thức, tăng cường sự liên kết, hợp tác giữa các cơ quan quản lý nhà nước, các cơ sở đào tạo, cộng đồng doanh nghiệp và các cá nhân hoạt động trong lĩnh vực du lịch hoặc có liên quan về việc đào tạo, bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực du lịch.

Theo dự kiến, Hội thảo khoa học quốc gia "Vai trò của các bên liên quan trong đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch" sẽ có sự tham gia của 100 đại biểu là: Đại diện lãnh đạo Bộ VHTTDL, các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ; Đại diện Bộ GD&ĐT, Bộ LĐ,TB&XH, Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp; Các cơ sở đào tạo về du lịch; các Hội, hiệp hội, cộng đồng doanh nghiệp, các chuyên gia, nhà khoa học và các tổ chức, cá nhân hoạt động trong lĩnh vực du lịch hoặc có liên quan hoạt động đào tạo, phát triển nguồn nhân lực du lịch;… Hội thảo sẽ diễn ra trong quý IV.2024. **L.S**

Lần đầu tổ chức cuộc thi "Người phục vụ rượu vang giỏi nhất Việt Nam 2024"

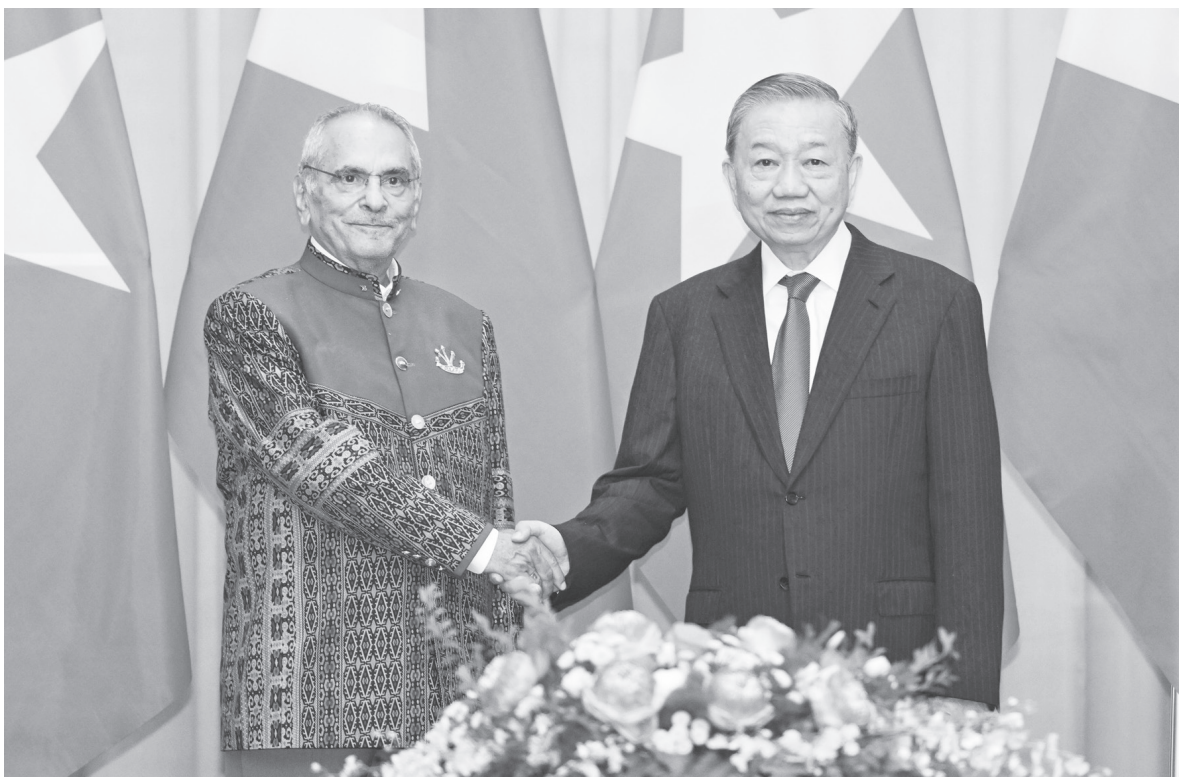
Hiệp hội Du lịch TP.HCM và Chi hội Sommelier Sài Gòn vừa công bố thông tin về việc lần đầu tiên tổ chức cuộc thi "Người phục vụ rượu vang giỏi nhất Việt Nam 2024" (Viet Nam Best Sommelier Competition 2024). Bà Nguyễn Thị Khánh, Phó Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Việt Nam, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch TP.HCM cho biết, cuộc thi được tổ chức lần đầu tiên tại Việt Nam để tìm ra người phục vụ rượu vang giỏi nhất Việt Nam.

"Cuộc thi lần này còn là nơi mà các nhà tuyển dụng sẽ tìm thấy cho mình những nhân viên ưu tú nhất, người có thể kiến tạo ra những sản phẩm đồ uống độc đáo và một phong cách phục vụ chuyên nghiệp để có thể thu hút những khách hàng khó tính nhất khi đến Việt Nam", bà Nguyễn Thị Khánh cho biết thêm. Cuộc thi sẽ diễn ra trong thời gian 1 tháng, từ ngày 18.7 đến ngày 14.8. Nội dung chủ đề của cuộc thi tập trung vào việc kiểm tra kiến thức, kỹ năng phục vụ cũng như kỹ năng nếm thử rượu vang của các ứng viên. Cuộc thi được chia làm 3 vòng theo hình thức đa dạng như: Thi viết, vấn đáp, thực hành phục vụ và nếm thử rượu vang. Các thí sinh sẽ tham dự vòng tứ kết (gồm phần thi lý thuyết và nếm thử); bán kết (gồm các phần thi lý thuyết, nếm thử và phục vụ rượu vang) và chung kết (gồm các phần thi lý thuyết, nếm thử và phục vụ rượu vang). Ngoài ra, trong thời gian diễn ra cuộc thi còn có các buổi hội thảo chuyên đề về kinh nghiệm phục vụ các loại rượu vang tại Việt Nam và thế giới.

Các thí sinh tham gia dự thi phải là người Việt Nam và là thành viên của Liên chi hội Sommelier Việt Nam. Về cơ cấu giải thưởng, cuộc thi sẽ có 1 giải Nhất, 1 giải Nhì và 1 giải Ba. Các giải thưởng đến từ các nhà tài trợ. **B.H**

Chủ tịch nước Tô Lâm hội đàm với Tổng thống Timor Leste

Nhận lời mời của Chủ tịch nước Tô Lâm, Tổng thống Jose Ramos-Horta đã dẫn đầu Đoàn đại biểu cấp cao Timor Leste thăm cấp Nhà nước tới Việt Nam từ ngày 31.7-3.8.

Chủ tịch nước Tô Lâm hội đàm với Tổng thống Timor-Leste Jose Ramos-Horta Ảnh: LÂM KHÁNH/TTXVN

Sáng qua 1.8, sau lễ đón, tại Phủ Chủ tịch, Chủ tịch nước Tô Lâm đã hội đàm với Tổng thống Timor Leste Jose Ramos-Horta. Chủ tịch nước nhiệt liệt chào mừng Tổng thống Timor Leste và nhấn mạnh chuyến thăm lần thứ ba tới Việt Nam của Tổng thống Jose Ramos-Horta, trong đó có hai lần trên cương vị Tổng thống, sẽ góp phần tạo xung lực mới cho hợp tác giữa hai nước; cảm ơn những tình cảm tốt đẹp mà lãnh đạo và nhân dân Timor Leste dành cho Việt Nam. Chủ tịch nước chúc mừng Timor Leste về những thành tựu trong phát triển kinh tế, xã hội; chúc Timor Leste sớm thực hiện được "Kế hoạch phát triển chiến lược đất nước giai đoạn 2011-2030" đưa đất nước hội nhập quốc tế sâu rộng hơn, đóng góp tích cực cho hòa bình, thịnh vượng và phát triển ở khu vực.

Tổng thống Jose Ramos-Horta cảm ơn sự đón tiếp trọng thị, chu đáo mà Nhà nước và nhân dân Việt Nam đã dành cho đoàn; bày tỏ ngưỡng mộ sự nghiệp cách mạng, xây dựng và phát triển đất nước của lãnh đạo và nhân dân Việt Nam; coi Việt Nam là hình mẫu phát triển; khẳng định Timor Leste coi trọng và mong muốn thúc đẩy hơn nữa quan hệ hữu nghị tốt đẹp với Việt Nam. Nhân dịp này, Tổng thống Timor Leste một lần nữa gửi lời chia buồn sâu sắc về việc Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng từ trần. Hai nhà lãnh đạo bày tỏ hài lòng về những bước tiến đáng ghi nhận của quan hệ song phương. Trao đổi và tiếp xúc cấp cao được duy trì thực chất. Hợp tác kinh tế thương mại đạt kết quả đáng khích lệ; kim ngạch xuất, nhập khẩu hai nước hứa hẹn tăng cao hơn con số 15,9 triệu USD năm 2023; hoạt động đầu tư, kinh doanh hiệu quả của Tập đoàn Viễn thông Viettel (Telemor) đã đóng góp tích cực phát triển kinh tế, xã hội của Timor Leste.

Trao đổi về phương hướng hợp tác lớn trong thời gian tới, hai bên nhất trí tăng cường trao đổi, tiếp xúc cấp cao và các cấp; triển khai hiệu quả Hiệp định khung về Hợp tác Kinh tế và Kỹ thuật, thúc đẩy sớm tổ chức cuộc họp đầu tiên của Ủy ban hỗn hợp Việt Nam - Timor Leste cấp Bộ trưởng Ngoại giao; nghiên cứu, tiến tới thiết lập các cơ chế song phương mới, phù hợp với nhu cầu hợp tác giữa hai nước. Chủ tịch nước khẳng định Việt Nam sẵn sàng tiếp tục cung cấp gạo, góp phần giúp Timor Leste bảo đảm an ninh lương thực; đề nghị hai bên gia hạn hoặc ký mới Bản ghi nhớ về Thương mại gạo; khuyến khích Timor Leste tăng nhập khẩu các mặt hàng chất lượng cao của Việt Nam như dệt may, giày dép, đồ uống, thực phẩm sữa, thực phẩm chế biến, nông thủy sản...; đề nghị Timor Leste sớm phê chuẩn Hiệp định Thương mại song phương (ký năm 2013); tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp Việt Nam mở rộng kinh doanh, đầu tư tại địa bàn.

Cảm ơn Chủ tịch nước Tô Lâm chia sẻ kinh nghiệm quý báu về phát triển và hội nhập quốc tế của Việt Nam, Tổng thống Jose Ramos-Horta nhất trí phối hợp chặt chẽ nhằm tạo chuyển biến mới trong hợp tác kinh tế, thương mại đầu tư giữa hai nước; mở rộng hợp tác trên các lĩnh vực còn nhiều tiềm năng như nông nghiệp, khai thác thủy sản; khai thác chế biến tài nguyên rừng, tài nguyên khoáng sản, quặng kim loại và kim loại màu...; ủng hộ đề xuất của Việt Nam trong hợp tác, nắm bắt và tận dụng các xu thế mới để phát triển. Tổng thống Jose Ramos-Horta mong muốn Việt Nam tiếp tục chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ Timor Leste phát triển nguồn nhân lực, bảo đảm an ninh lương lực, xóa đói giảm nghèo.

Hai bên cũng nhất trí khai thác hiệu quả tiềm năng hợp tác trong các lĩnh vực quan trọng khác, nhất là nông nghiệp, thủy sản, viễn thông, giáo dục, dầu khí, xây dựng hạ tầng, giáo dục, du lịch và giao lưu nhân dân... Trao đổi về các vấn đề khu vực và quốc tế cùng quan tâm, hai bên nhất trí tiếp tục tăng cường hợp tác và ủng hộ lẫn nhau tại các tổ chức quốc tế và khu vực. Chủ tịch nước Tô Lâm đánh giá cao quyết tâm và nỗ lực của Timor Leste trong triển khai "Lộ trình Timor Leste trở thành thành viên đầy đủ của ASEAN", khẳng định Việt Nam ủng hộ Timor Leste sớm trở thành thành viên đầy đủ của ASEAN. Tổng thống Jose Ramos-Horta khẳng định Timor Leste hoàn toàn ủng hộ các ứng cử của Việt Nam tại các cơ chế đa phương, cả Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc, Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc và các tổ chức quốc tế khác.

Về vấn đề Biển Đông, hai bên cam kết tiếp tục ủng hộ thượng tôn pháp luật trong duy trì hòa bình, ổn định, bảo đảm an ninh, an toàn và tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông, giải quyết tranh chấp bằng các biện pháp hòa bình trên cơ sở luật pháp quốc tế, Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển năm 1982 (UNCLOS); nghiêm túc thực hiện đầy đủ và hiệu quả Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), đàm phán Bộ quy tắc ứng xử của các bên ở Biển Đông (COC), đóng góp vào việc duy trì hòa bình, ổn định và phát triển ở khu vực. Hội đàm diễn ra trong bầu không khí hữu nghị, chân tình, tin cậy và hiểu biết lẫn nhau. Sau hội đàm, hai nhà lãnh đạo đã chứng kiến Lễ ký Hiệp định miễn thị thực song phương cho người mang hộ chiếu ngoại giao, hộ chiếu công vụ. Nhân dịp này, Tổng thống Jose Ramos-Horta trân trọng mời Chủ tịch nước Tô Lâm thăm Timor Leste. Chủ tịch nước vui vẻ nhận lời và sẽ thu xếp vào thời gian phù hợp.

Trước đó, Tổng thống Jose Ramos-Horta và đoàn đại biểu cấp cao Timor Leste đã vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh, tới đặt vòng hoa tại Đài tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ trên đường Bắc Sơn, Hà Nội. **P.V (tổng hợp)**

Khám phá hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ

Chào mừng ngày Giải phóng Thủ đô (10.10.1954 - 10.10.2024), Trung tâm Hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám tổ chức trưng bày chuyên đề "Hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ". Trưng bày giúp công chúng tìm hiểu ý nghĩa của những đường nét điêu khắc độc đáo trên 82 bia Tiến sĩ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám qua các thời kỳ lịch sử.

Trải qua hơn nửa thiên niên kỷ tồn tại với rất nhiều thăng trầm của lịch sử, số lượng bia Đề danh Tiến sĩ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám hiện còn 82 bia, ghi danh 1.304 vị Tiến sĩ. Đây không chỉ là kho sử liệu quý giá về lịch sử, văn hóa, xã hội và giáo dục khoa cử Việt Nam thời quân chủ mà còn là những tác phẩm nghệ thuật tạo hình độc đáo, nơi các nghệ nhân chế tác đá gửi gắm nhiều thông điệp ý nghĩa. Ông Lê Xuân Kiêu, Giám đốc Trung tâm Hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám cho biết, trong số các hoa văn và họa tiết đã được sử dụng để trang trí trên trán bia và diềm bia Tiến sĩ, hình tượng rồng luôn được dành một vị trí hết sức trang trọng. Vốn là linh vật đứng đầu trong danh sách tứ linh Long, Ly, Quy, Phượng, từ trước đến nay, rồng luôn được coi là đại diện thiêng liêng, cao quý và chỉ dành cho các bậc quân vương.

Trưng bày chuyên đề "Hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ" nhằm mang đến cho khách tham quan những khám phá mới lạ về các họa tiết rồng trên 82 bia Tiến sĩ Thăng Long hiện đang được lưu giữ và bảo tồn tại Di tích Quốc gia đặc biệt Văn Miếu - Quốc Tử Giám. Các tác phẩm giúp người xem hình dung rõ hơn sự tài hoa, điêu luyện của những nghệ nhân chế tác đá đã dành trọn tâm huyết tạo nên những tác phẩm điêu khắc thực sự ấn tượng. "Dù nhiều thế kỷ đã trôi qua, mỗi tấm bia đều phải hứng chịu rất nhiều tác động bất lợi của thời tiết như nắng, mưa, sương, gió khiến cho mặt bia bị bào mòn khá nhiều, các họa tiết đều ít nhiều bị che phủ sau lớp bụi của thời gian, song nhờ có kỹ thuật rập thác bản, các nhà nghiên cứu tìm lại được không chỉ những bài văn bia chứa đựng nhiều thông tin hữu ích mà còn phát hiện hàng loạt hoa văn, họa tiết hết sức tinh xảo…", ông Kiêu nhấn mạnh.

Các hoa văn, họa tiết rồng xuất hiện rõ nét trên trán bia Tiến sĩ được tạo tác trong đợt dựng bia năm 1653, trong số đó có rất nhiều bia được truy dựng bởi liên quan đến các khoa thi trước đó hàng chục năm. Kể từ thời điểm này, hình ảnh rồng chầu mặt trời mây lửa thường xuyên hiện diện trên các trán bia. Tuy nhiên, nếu đợt dựng bia năm 1653 thể hiện hình rồng theo hướng tả thực thì kể từ đợt dựng bia năm 1717 trở đi, hầu hết các hình tượng rồng đều được các nghệ nhân tạo tác theo những cách thể hiện hết sức đa dạng, thoát ly hoàn toàn khỏi những khuôn mẫu thông thường, thậm chí có cả những phiên bản rồng hóa mây, rồng hóa lửa hay rồng hóa cây lá. Những tạo hình biến hóa đó được tái hiện trong nội dung trưng bày "Hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ", mang đến cho khách tham quan những khám phá bất ngờ về các giá trị thẩm mỹ đáng kinh ngạc của những pho sử đá về truyền thống khoa bảng thời quân chủ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám.

Trưng bày diễn ra từ ngày 31.7 đến hết ngày 26.8 tại Nhà Thái học, Di tích Quốc gia đặc biệt Văn Miếu - Quốc Tử Giám. **HÀ PHƯƠNG**

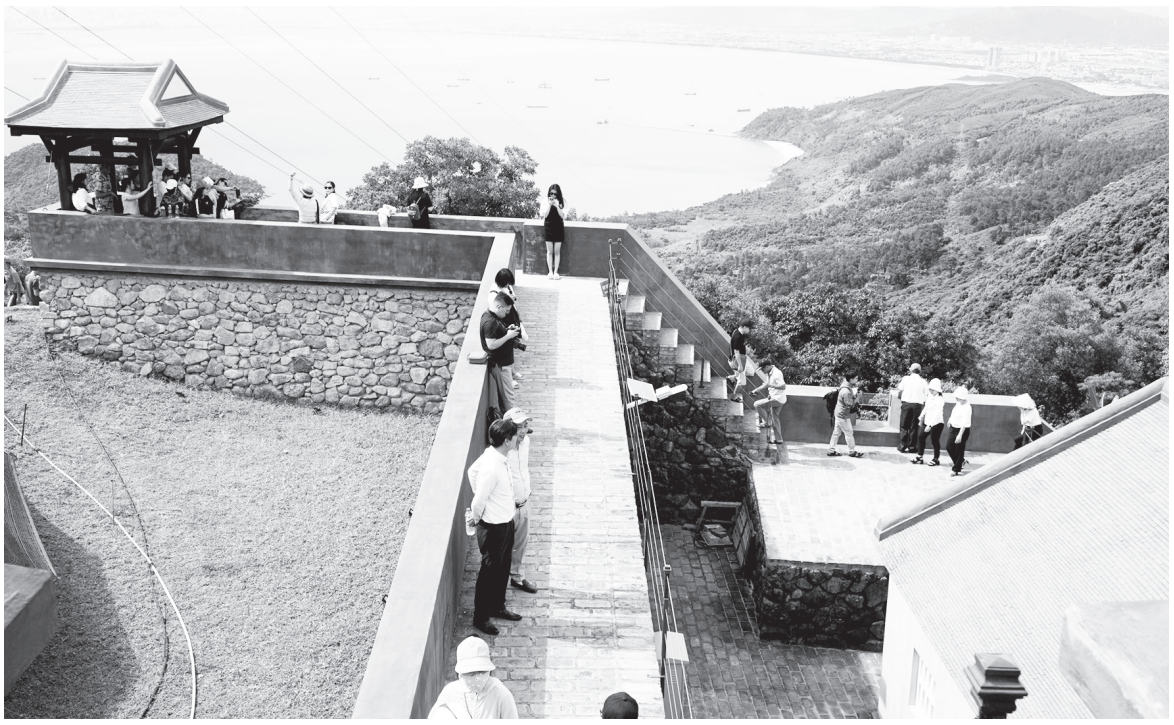
KHAI THÁC ĐIỂM ĐẾN DI TÍCH HẢI VÂN QUAN:

Huế và Đà Nẵng cùng "bắt tay"

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Ngày 1.8, di tích quốc gia Hải Vân Quan mở cửa đón khách tham quan miễn phí sau hơn 2,5 năm trùng tu. Đây là công trình di tích được Thừa Thiên Huế và Đà Nẵng "bắt tay" bảo tồn, tu bổ nhằm phát huy giá trị di tích, kết nối du lịch giữa các địa phương.

Từ sáng sớm hôm qua 1.8, đông đảo du khách và người dân đã "vượt đèo" Hải Vân đến tham quan di tích Hải Vân Quan. Thời tiết nắng nhẹ, dễ chịu đã tạo điều kiện cho du khách thuận lợi trải nghiệm.

Du khách tham quan Hải Vân Quan trong ngày mở cửa đón khách miễn phí sau khi trùng tu

Hải Vân Quan xây từ đời Trần và được trùng tu vào năm 1826 dưới thời vua Minh Mạng triều Nguyễn. Cửa hướng về phủ Thừa Thiên đề ba chữ "Hải Vân Quan", cửa trông xuống Quảng Nam đề "Thiên hạ đệ nhất hùng quan".

Di tích Hải Vân Quan là một đồn lũy quân sự trấn thủ tại đỉnh đèo Hải Vân với nhiều công trình gồm hệ thống thành lũy, nhà kho, trụ sự, pháo đài thần công… Dưới thời nhà Nguyễn, Hải Vân Quan là cửa ải quan trọng, là cửa ngõ vào Kinh đô Huế từ phía Nam. Chính vì vậy triều Nguyễn đã tập trung lực lượng và vũ khí quy mô ở Hải Vân Quan để trấn giữ.

Đây là công trình chứa đựng nhiều giá trị về văn hóa, lịch sử và cũng là thắng cảnh nổi tiếng, góp phần vào sự phát triển du lịch của hai địa phương Thừa Thiên Huế và TP Đà Nẵng.

Điểm đến kết nối đường bộ Huế - Đà Nẵng

Ông Thân Trọng Hiền, 65 tuổi, trú huyện Đại Lộc (Quảng Nam) cùng vợ đến tham quan di tích Hải Vân Quan trong ngày đầu mở cửa miễn phí. Ông Hiền chia sẻ rằng, "tôi đã nhiều lần đến di tích này, từ khi Hải Vân Quan xuống cấp hoang tàn, lúc đang trùng tu và bây giờ quay trở lại. Sau khi bảo tồn, Hải Vân Quan đã có không gian điểm nhấn, lưu giữ được di tích cho hôm nay và thế hệ mai sau". "Đợt đến Hải Vân Quan này, vợ chồng tôi chụp lại nhiều ảnh để về cho con cháu, người thân xem và hiểu hơn về di tích. Đồng thời cũng giới thiệu, kết nối để mọi người đến tham quan và tìm hiểu không gian di tích mà thế hệ xưa đã để lại", ông Hiền nói thêm.

Trong ngày mở cửa Hải Vân Quan, nhiều bạn trẻ đi du lịch phượt, các đoàn khách trong và ngoài nước cũng đến trải nghiệm và check-in, lưu giữ khoảnh khắc đẹp. Từ đây có thể ngắm được thành phố Đà Nẵng ở trên cao và ngắm cảnh đẹp của vịnh Lăng Cô (Thừa Thiên Huế). Theo ông Nguyễn Văn Phúc, Giám đốc Sở Du lịch tỉnh Thừa Thiên Huế, di tích Hải Vân Quan nằm trên tuyến tour đường bộ "Con đường di sản miền Trung" (Quảng Bình - Quảng Trị - Thừa Thiên Huế - Đà Nẵng - Quảng Nam) nên chương trình tour sẽ bổ sung điểm check-in ấn tượng, đáng nhớ trong hành trình du lịch từ Huế vào Đà Nẵng và ngược lại. Điểm check-in di sản ngay ranh giới của hai địa phương liên kết phát triển du lịch và văn hóa, xã hội nên sẽ tạo ấn tượng mạnh với du khách trong và ngoài nước qua những câu chuyện kể về hai vùng đất, lịch sử và công năng; đặc biệt gắn với yếu tố quân sự và cảnh quan đẹp của vịnh Lăng Cô và vịnh Đà Nẵng nhìn từ di tích Hải Vân Quan.

"Đây là sản phẩm liên kết hấp dẫn, ấn tượng gắn với du lịch trong năm nay giữa Huế và Đà Nẵng. Trước đó, hai địa phương và Tổng Công ty Đường sắt Việt Nam cũng đã khai thác sản phẩm chuyến tàu "Kết nối di sản", ông Phúc cho biết.

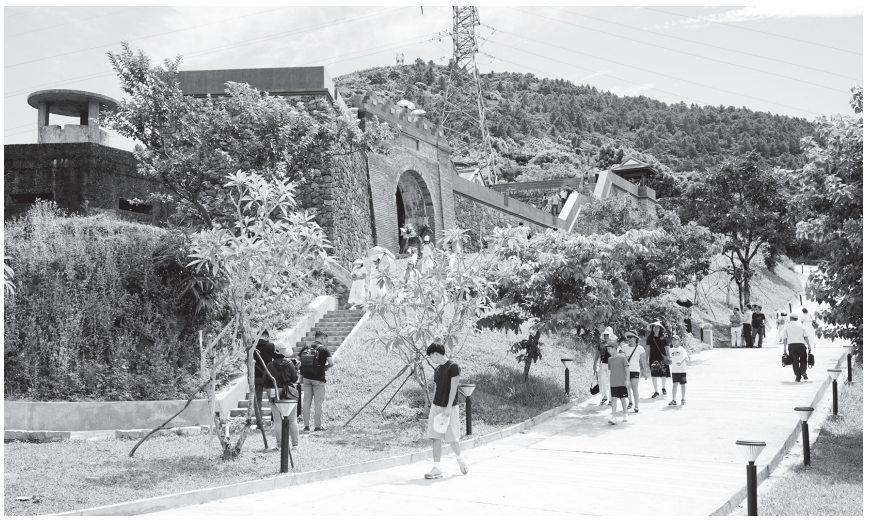
Cùng phối hợp khai thác hiệu quả

Di tích quốc gia Hải Vân Quan được khởi công trùng tu từ cuối năm 2021, với kinh phí 42 tỉ đồng từ nguồn ngân sách của hai địa phương Thừa Thiên Huế và Đà Nẵng (mỗi bên 50%). Dự án "Bảo tồn, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị di tích Hải Vân Quan" được triển khai trên diện tích 6.500m^2 với nhiều hạng mục: Tu bổ cổng Hải Vân Quan và cổng Thiên hạ Đệ nhất hùng quan theo các dấu tích nguyên gốc; phục hồi thay thế nền cổng lát đá thanh, hệ thống cối, tường xây gạch vồ; phục hồi hệ lan can và trang trí trên nóc theo tư liệu; phục hồi hệ thống cửa ván ghép con tiện gỗ… Phục hồi hệ thống tường thành thời nhà Nguyễn bằng đá núi theo dấu vết khảo cổ học và gia cố toàn bộ hệ thống chân tường thành; ở hệ thống tường phía Nam, phục hồi pháo nhãn, tường che, các ụ đặt pháo, các chòi quan sát, tai tường và thang lên các cổng từ tường thành bằng gạch vồ. Công trình nhà Trú Sở và nhà Vũ Khố được xây dựng dưới thời nhà Nguyễn cũng được phục hồi theo dấu tích khảo cổ và ảnh tư liệu…

Quá trình triển khai dự án, do nằm ở vị trí cách mực nước biển gần 500m, thời tiết mưa ẩm thường xuyên nên việc thi công gặp nhiều khó khăn. Đặc biệt đến nay, ở khu vực Hải Vân Quan vẫn chưa có nguồn nước sạch. Ông Phan Văn Tuấn, Phó Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế cho biết, công tác trùng tu cơ bản đảm bảo phục hồi, tu bổ các hạng mục công trình gốc của di tích một cách chuẩn xác, khoa học. Đơn vị đã tận dụng tối đa vật liệu, yếu tố gốc khi thực hiện tu bổ; đặc biệt là tận dụng lại đá phục hồi hệ thống tường thành thời Nguyễn; một số đoạn bị thiếu, Trung tâm tìm kiếm và sử dụng đá núi ở khu vực núi Hải Vân để phù hợp, hài hòa với tổng thể công trình. Ngoài ra, có hai công trình nhà Trú Sở và nhà Vũ Khố có sườn khung gỗ cũng được nghiên cứu phục hồi, đảm bảo hài hòa đồng nhất về vật liệu và tuân thủ các quy định, nguyên tắc trong bảo quản tu bổ di tích.

Theo ông Phan Văn Tuấn, hiện nay Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế và Sở VHTT Đà Nẵng thống nhất tạm thời mở cửa miễn phí đón khách tham quan Hải Vân Quan để có cơ sở đánh giá tình hình du khách, tiếp thu ý kiến của du khách và cộng đồng để hoàn thiện phương án quản lý, giá vé, nhằm khai thác hiệu quả và đáp ứng nhu cầu tốt nhất cho du khách. Ông Phạm Tấn Xử, Giám đốc Sở VHTT Đà Nẵng cho biết: "Chúng tôi xác định di tích Hải Vân Quan là di sản của quốc gia chứ không riêng gì của hai địa phương. Sở VHTT Đà Nẵng và Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế đã được hai địa phương giao nhiệm vụ, cùng nhau phối hợp tiến hành trùng tu, phục hồi, thể hiện được vai trò vị trí của Hải Vân Quan mà ông cha đã để lại. Sau khi công trình hoàn thành, hai địa phương sẽ tiếp tục phối hợp để khai thác, phát huy giá trị hiệu quả để có nguồn lực tiếp tục tu bổ, bảo tồn".

Đại diện các đơn vị của Thừa Thiên Huế và Đà Nẵng cho biết, hiện nay di tích Hải Vân Quan vẫn chưa có bãi đỗ xe được quy hoạch xây dựng bài bản, thiếu các dịch vụ công cộng, nhà vệ sinh, nước sạch… Các đơn vị sẽ tính toán, tham mưu kiến nghị để tiếp tục triển khai giai đoạn hai của dự án nhằm hoàn thiện cảnh quan, hạ tầng du lịch, đáp ứng nhu cầu du khách. Trước mắt, khi chưa triển khai giai đoạn 2, các đơn vị liên quan phối hợp để có các giải pháp đảm bảo an toàn giao thông, an ninh trật tự ở khu vực di tích Hải Vân Quan. ■

Lối vào di tích Hải Vân Quan, đỉnh đèo Hải Vân, nằm ở địa phận Thừa Thiên Huế và Đà Nẵng

Du khách thích thú trải nghiệm

Tạc vào sử xanh một thời bất tử

● MAI THẮNG

60 năm sau kể từ trận đánh trên biển năm 1964, cựu chiến binh, đại tá Hoàng Kim Nông, Anh hùng LLVTNDVN, nguyên là chiến sĩ hàng hải tiếp đạn không thể nào quên những phút giây kiên cường nhất.

Ông bảo, "đó là những ngày hoa lửa đẹp đẽ nhất của cuộc đời tôi. Bây giờ không được vùng vẫy trên biển nước, nhưng trận đánh tàu địch ngày 2 và 5 tháng 8 năm xưa không thể nào quên".

Đội tự vệ Quảng Ninh chiến đấu bắn máy bay Mỹ, ngày 5.8.1964 Ảnh tư liệu

Không bao giờ quên

Để tường tận về trận đánh trên sông Hòn Ngư (Nghệ An) 60 năm trước, chúng tôi đến nhà ông, đại tá Anh hùng LLVTND Hoàng Kim Nông. Không bất ngờ bởi căn nhà giản dị khiêm nhường của vị đại tá nằm cạnh những khối nhà cao tầng, nhưng bất ngờ về tinh thần và chí khí chiến đấu của người cựu binh đã về với cuộc sống đời thường hơn 20 năm.

"Mình vẫn là người lính biển, chỉ khác là lính biển của đời thường thôi. Nói thật 60 năm rồi, nhưng trận đánh ngày ấy vẫn hằn nguyên trong ký ức mình, không bao giờ quên, và mãi mãi như thế", đại tá Nông đón chúng tôi trong niềm trân trọng như thế. Tách trà xanh đặt ra giữa phòng khách, đại tá Nông bắt đầu câu chuyện với khí thế hừng hực: "Ngày ấy nói đánh Mỹ là sướng lắm. Mặc dù gian khổ, song tinh thần chiến đấu luôn sôi sục. Cứ nghĩ đến giặc Mỹ là chúng tôi sẵn sàng hy sinh. Chỉ tiếc ngày ấy mình không chiến đấu và cống hiến nhiều hơn nữa". "Câu chuyện về thời khắc chiến đấu đó thế nào thưa ông", chúng tôi hỏi. "Lúc đó tôi giữ chức vụ chiến sĩ hàng hải trên tàu 187, anh Lê Xuân Tiếu làm thuyền trưởng. Trưa ngày 5.8, tàu chúng tôi đang neo tại Hòn Ngư (Cửa Hội, Nghệ An). Vừa ăn cơm xong, bắt đầu nghỉ trưa thì thấy chuông báo động liên hồi, hóa ra máy bay thả bom ở TP Vinh, các căn cứ Hải quân và bị ta đánh trả quyết liệt. Sau khi phát hiện tàu Hải quân ta, địch điên cuồng trút bom liên tiếp. Là chiến sĩ hàng hải nhưng đảm nhiệm luôn tiếp đạn cho vị trí pháo số 3 phía trước. Trước những đợt dội bom của Mỹ, thuyền trưởng Lê Xuân Tiếu vừa động viên anh em giữ vững tinh thần chiến đấu, vừa trực tiếp cầm lái điều khiển tàu theo hình zích zắc dọc ngang tránh bom địch. Lúc đó bom Mỹ dội xuống nhiều lắm, nhưng chẳng ai sợ.

Đại tá, Anh hùng LLVTND Hoàng Kim Nông (thứ 2 từ phải sang) Ảnh: MAI THẮNG

Bỗng một quả tên lửa của địch trúng đài chỉ huy tàu. Cánh tay trái của thuyền trưởng Tiếu bị mảnh đạn chém gần đứt rời, chỉ còn dính chút da. Để tiếp tục chiến đấu, anh Tiếu đã lệnh cho đồng chí Liêm là chiến sĩ báo vụ lấy dao chặt cho đứt hẳn, nhưng Liêm không giám làm. Anh Tiếu đành xé áo buộc chặt vết thương rồi giắt vào cạp quần cho khỏi vướng và tiếp tục chiến đấu".

Giọt nước mắt hai trận tuyến

Phút giây xúc động chen lẫn niềm kiêu hãnh khiến đại tá Nông nghẹn lại. ông nhấp thêm ngụm trà nóng rồi bảo: "Mỗi lần nhắc về đồng đội cũ lại thấy thương nhớ quá. Hơn nửa thế kỷ rồi, những ký ức ngày ấy vẫn vẹn nguyên chưa hề phai nhạt".

Nước mắt ông rưng rưng, giọng nghẹn lại, tiếp tục câu chuyện: "Trận chiến mỗi lúc một ác liệt. Chính trị viên tàu 187 lúc đó là đồng chí Đoàn Bá Ký chạy đi chạy lại như con thoi động viên anh em. Anh vỗ vai tôi, "cậu lính trẻ mới tuổi 19 bình tĩnh nhé". Anh vừa dứt lời, tôi như nghe tiếng đổ ịch đằng sau. Ai ngờ anh trúng đạn khi vừa dứt lời nói. Lúc đó mắt anh vẫn mở, nước mắt trào ra, môi mấp máy như muốn nói điều gì. Tôi ghé sát tai mà không sao nghe được. Trong linh cảm tôi hiểu anh nhắc chúng tôi hãy cố gắng giữ tàu. Bất thần, một tiếng nổ chớp lòe làm cả đội hình pháo bị hất văng. Chiến sĩ Bằng, Thuận hy sinh, anh Hy, anh Bê bị thương nặng. Khi tôi tỉnh dậy đã thấy mình nằm gọn trong gầm bệ pháo, toàn thân đầy máu, quần áo rách tươm. Lúc đó toàn tàu chỉ còn 5 người lành lặn trong số 30 người. Lúc này chiến sĩ Nguyễn Thanh Hải bị trúng đạn nằm gần bệ pháo. Tôi và mọi người bò đến đỡ anh dậy thì chỉ còn nghe được tiếng anh thều thào: "Dựng tôi dậy cho tôi nhìn Tổ quốc lần cuối". Năm ấy, Hải tròn đúng tuổi đôi mươi. Anh ấy người ở xã Nga Hải, huyện Nga Sơn, Thanh Hóa, cùng quê với tôi, thương lắm".

Khóc. Giọt nước mắt của người cựu binh đã trải qua nhiều trận đánh hôm nay nhớ thương đồng đội chen lẫn niềm tự hào. 60 năm trước, chiến sĩ hàng hải Hoàng Kim Nông khóc để tiễn đưa đồng đội trên tàu. Và hôm nay, sau 60 năm, giọt nước mắt của người anh hùng đặc công nước thêm một lần nữa khóc thương những đồng đội thân yêu. Đó là giọt nước mắt của hai trận tuyến thời chiến và hòa bình. Giọt nước mắt xen lẫn nỗi đau và niềm kiêu hãnh. "Sau trận chiến đấu ấy, tôi không nghĩ là mình còn sống. Nhiều chiến sĩ ra đi tuổi còn rất trẻ. Họ đã hy sinh để tôi được sống, để sông biển Việt Nam tươi đẹp như ngày nay", đại tá Nông chia sẻ.

Quyết tâm giữ biển

Trong những ngày tháng Tám lịch sử này, các lực lượng bộ đội Hải quân, từ miền núi đến miền xuôi, từ đất liền đến đảo xa, từ đài, trạm hay trên những con tàu lênh đênh trên biển xa, đang dấy lên phong trào thi đua và niềm tự hào thắng lợi của chiến thắng trận đầu ngày 2 và 5.8.1964.

Trong niềm tự hào ấy có những nhân chứng lịch sử đã trải qua suốt dặm dài cuộc chiến tranh, có những mái đầu bạc phơ bởi hàng nghìn lần lăn lộn với biển xa đảo vắng, và cả những mái đầu xanh chưa một lần cầm súng. Mỗi người có một tâm trạng riêng, một cung bậc cảm xúc khác nhau khi nghe các cựu binh kể về trận đánh lịch sử, nhưng tất cả có một điểm chung là tự hào kiêu hãnh về chiến công vang dội, trận thắng đầu và quyết tâm một lòng bảo vệ biển đảo, thềm lục địa của Tổ quốc.

"Trận thắng đầu cách đây 60 năm về trước chính là ngọn lửa chiến đấu anh dũng, là bài học về cách đánh thao lược sáng tạo để thế hệ hôm nay noi gương và tiếp bước, cho đến bây giờ nó còn nguyên giá trị lịch sử. 60 năm là chặng đường khá dài so với dòng chảy thời gian, song chiến công của trận thắng đầu vẫn vang vọng, đã và đang được các thế hệ cán bộ chiến sĩ Hải quân Việt Nam kế thừa, mà bằng chứng cụ thể là bảo vệ yên bình biển đảo của Tổ quốc trong 60 năm qua. Chiến công của trận thắng đầu không chỉ khẳng định đường lối chiến lược, nghệ thuật tác chiến trên sông biển, mà còn khẳng định sức mạnh tinh thần giám đánh và quyết thắng của bộ đội Hải quân tuy còn non trẻ, là bàn đạp để chiến thắng những trận đánh sau đó", trung tá Nguyễn Viết Chức, nguyên thuyền trưởng tàu HQ-07 Lữ đoàn 171 Hải quân nói. Đại úy Trần Huy Thân, chính trị viên nhà giàn DK1/9 chia sẻ: "Tôi là lớp sĩ quan trẻ biết chiến thắng trận đầu qua lịch sử. Là những người trực tiếp làm nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền vùng biển trên thềm lục địa, kế thừa và phát huy truyền thống đánh giặc của cha ông đi trước vừa là trách nhiệm, vừa thể hiện tình yêu biển đảo của Tổ quốc. Năm 1964, các bác các chú đã đánh đuổi tàu giặc ra khỏi vùng biển của mình, thì nay chúng tôi phải quyết giữ cho bằng được vùng biển đảo, vùng trời của Tổ quốc, dù gian khổ và hy sinh".

Hơn nửa thế kỷ đã trôi qua, nhưng âm vang của chiến thắng trận đầu vẫn còn in đậm trong lòng mỗi cán bộ, chiến sĩ và nhân dân Việt Nam. Những câu chuyện cảm động của các nhân chứng kể về chặng đường hào hùng, oanh liệt năm xưa là bằng chứng sinh động về bài ca dựng nước của dân tộc ngày hôm nay. Lịch sử là một dòng chảy liên tục. Lịch sử cũng không bao giờ quên những chiến sĩ Hải quân Việt Nam trên những con tàu 333, 336, 339 năm xưa. ■

Vietnam
Vẻ đẹp bất tận

Tìm đâu ra cảnh "trên bến dưới thuyền"?

Bài 2: ĐẾN LÚC TRẢ NỢ DÒNG SÔNG

● NGUYỄN ANH - NGỌC TRUNG

Không chỉ trên thế giới mà ngay cả ở Việt Nam, nhiều thành phố ven sông được quy hoạch hướng sông để khai thác những giá trị to lớn. Sông Hồng gắn liền với sự phát triển TP Hà Nội ngàn năm văn hiến, nhưng lại chưa được khai thác đúng tiềm năng và vị thế. Điều đó, không khỏi khiến cho người dân Thủ đô chạnh lòng.

Cảnh quan hai bên bờ sông Hồng chưa được đầu tư đúng mức

Chưa xứng với tiềm năng

Sông Hồng, dòng sông được nhiều thế hệ cư dân vùng Đồng bằng Bắc Bộ coi là dòng sông Mẹ, sông Cái đã gắn liền với sự hình thành và phát triển văn hóa, kiến trúc cảnh quan truyền thống của vùng từ bao đời nay. Trong giai đoạn trước thế kỷ XVIII, nhiều nghiên cứu về lịch sử, văn hóa, kiến trúc đã cho thấy mối liên hệ của sông Hồng với sự hình thành của khu vực phố cổ, phố cũ. Trong đó hồ Hoàn Kiếm và hồ Tây được các chuyên gia nhận định là dấu tích còn lại trong quá trình bồi lắng của một nhánh sông Hồng, gắn với nhiều công trình di sản có giá trị.

Điều luyến tiếc lớn nhất của Hà Nội bấy lâu nay là khác với đa số thành phố nổi tiếng trên thế giới đều quy hoạch hướng sông, TP Hà Nội nhiều năm qua "quay lưng" với sông Hồng. Tại lễ Khai mạc Thế vận hội Paris 2024 vừa qua, Ban tổ chức tạo ra buổi lễ độc đáo nhất xưa nay bằng chuyến diễu hành của các vận động viên bằng du thuyền dọc sông Seine, đi qua các di tích, thắng cảnh nổi tiếng của Kinh đô ánh sáng và khép lại hành trình dưới chân tháp Eiffel. Theo dõi buổi lễ ấy, có lẽ ai yêu Hà Nội cũng mơ về ngày nào đó Thủ đô ngàn năm văn hiến của chúng ta sẽ tổ chức sự kiện tương tự.

Trở lại với thực tại, như đã phản ánh ở bài 1 "Ai "ngăn sông cấm chợ" du lịch đường thủy?", Bến tàu du lịch sông Hồng do Xí nghiệp đầu tư và phát triển du lịch Sông Hồng khai thác, dù nằm ngay trung tâm Hà Nội nhưng bến tàu tiêu điều và bốc mùi xú uế. "Xung quanh bến tàu tạm này ở phố Chương Dương Độ là khu vực sinh sống của dân chài, cảnh quan rất lộn xộn, môi trường ô nhiễm nặng nề", bà Nguyễn Thị Hồng Minh, Giám đốc Xí nghiệp đầu tư và phát triển du lịch Sông Hồng cho biết.

Hà Nội với những tiềm năng to lớn của sông Hồng và nhiều dòng sông khác trong thành phố chưa thể khai thác được. Trong Báo cáo tổng hợp Quy hoạch Thủ đô Hà Nội thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050, UBND thành phố cũng chỉ ra thực trạng giao thông đường thủy: "Mặc dù có tiềm năng lớn, hệ thống vận tải thủy nội địa TP Hà Nội hiệu quả vẫn thấp so với các quy hoạch đã được duyệt. Mới chỉ có cảng khách kết hợp du lịch sông Hồng, chưa hình thành được cảng khách trung tâm Hà Nội".

Trả lời về thực trạng du lịch đường sông trong thành phố của *Văn Hóa*, ông Trần Trung Hiếu, Phó Giám đốc Sở Du lịch Hà Nội thẳng thắn thừa nhận: "Du lịch đường sông ở Hà Nội hiện nay chưa phát triển xứng với tiềm năng một phần là do công tác quy hoạch còn chậm triển khai. Bên cạnh đó, công tác quản lý chưa được chú trọng, đặc biệt khâu bảo vệ môi trường, dẫn đến tình trạng ô nhiễm. Hạ tầng giao thông kết nối dịch vụ du lịch đường sông cũng chưa được quan tâm đầu tư để đáp ứng nhu cầu của du khách, hệ quả là doanh nghiệp chẳng mấy mặn mà. Ngoài ra còn thiếu cơ chế, chính sách để thu hút nguồn lực xã hội. Và cuối cùng là sản phẩm du lịch đường sông, điểm đến du lịch liên quan còn đơn điệu, thiếu hấp dẫn".

Quy hoạch đã hướng sông nhưng…

Hà Nội - "thành phố trong sông" gắn với sông Hồng đã trên ngàn năm tuổi. Cho dù thành phố phát triển đến đâu thì sông Hồng vẫn đóng vai trò không thể thay thế, là hồn cốt của cả nền văn minh châu thổ. Bởi vậy, đã bao thế hệ khát khao, ước mơ dòng sông Hồng trở thành trục cảnh quan giữa lòng Thủ đô. Quy hoạch 1998, 2011 đã vươn sang bên kia bờ nhưng thực tế vẫn quá ngổn ngang, dù có nhiều cây cầu vừa mới xây. Cuối tháng 6.2024, Quốc hội đã thông qua Luật Thủ đô (sửa đổi) và chỉ rõ: "Quy hoạch Thủ đô, Quy hoạch chung Thủ đô phải bảo đảm xây dựng Thủ đô văn hiến, văn minh, hiện đại, phát triển bền vững, môi trường sống trong lành, an ninh nguồn nước với sông Hồng là trục xanh, cảnh quan trung tâm, phát triển đô thị hài hòa hai bên sông của thành phố". Như vậy, việc quy hoạch Hà Nội hướng ra sông, biến sông Hồng trở thành trung tâm, trục xanh của thành phố đã được "luật hóa".

Trước đó, tháng 3.2022, UBND TP Hà Nội cũng ban hành Quyết định số 1045/QĐ-UBND phê duyệt đồ án Quy hoạch phân khu đô thị sông Hồng. Đồ án quy hoạch phân khu sông Hồng là đồ án cuối cùng trong tổng thể 35 đồ án quy hoạch phân khu đã được phê duyệt, điều đó cho thấy khó khăn, vướng mắc và phức tạp của đồ án này.

Cảng Bát Tràng nằm im kể từ khi hoàn thành

Tình trạng chờ quy hoạch, đầu tư bấp bênh, bỏ ngỏ đối với du lịch đường sông cũng đã được Phó Giám đốc Sở Du lịch Hà Nội Trần Trung Hiếu kiến nghị: "Các cấp, các ngành cần thúc đẩy tập trung xây dựng và hoàn thiện quy hoạch, đề án hai bên bờ sông Hồng và bãi giữa. Xác định cụ thể vị trí, quy mô, công suất... của các bến cảng, bến bãi, hệ thống giao thông kết nối, từ đó tập trung nguồn lực để đầu tư, hiện đại hóa các cơ sở vật chất này. Ngoài ra cần đẩy mạnh xã hội hóa, kêu gọi đầu tư phát triển cảng du lịch theo hướng hiện đại, chuyên nghiệp, đồng thời tháo gỡ vướng mắc trong cơ chế và quản lý để kêu gọi đầu tư".

Để lấy lại những giá trị bị mai một

Trả lời phỏng vấn *Văn Hóa* về quy hoạch hướng về sông Hồng của Hà Nội, kiến trúc sư Thái Dương, Chủ tịch Hội đồng giám khảo Giải thưởng Bất động sản Việt Nam PropertyGuru kiêm Tổng giám đốc GroupGSA Việt Nam nêu ý kiến: "Quyết định hướng ra sông Hồng là chiến lược đúng đắn để Hà Nội nâng cao cảnh quan đô thị và phát triển kinh tế. Để tận dụng cơ hội này, thứ nhất Thành phố cần ưu tiên phục hồi sinh thái, một dòng sông khỏe mạnh là điều cần thiết cho sự phát triển bền vững. Tiếp đến là tích hợp giao thông đường thủy vào kế hoạch giao thông tổng thể. Thứ ba là tạo ra các khu phát triển đa chức năng: Kết hợp các không gian dân cư, thương mại và văn hóa dọc theo bờ sông. Thứ tư là bảo tồn và phát huy di sản văn hóa: Lịch sử phong phú của Hà Nội có thể là một tài sản quan trọng cho phát triển ven sông".

Trăn trở về việc phát triển các sản phẩm du lịch đường sông, ông Trần Trung Hiếu cho biết: "Để tuyến du lịch sông Hồng trở thành một sản phẩm hấp dẫn, cùng với những tiềm năng, lợi thế về cảnh quan, mặt nước, vị trí địa lý của khu vực bãi giữa và hai bên bờ sông Hồng, Sở Du lịch định hướng phát triển một số sản phẩm du lịch trọng tâm như nâng cấp phát triển tuyến du lịch đường sông, phát triển các hoạt động du lịch thể thao, du lịch sinh thái, du lịch vui chơi giải trí ven sông. Trong đó, nghiên cứu khai thác mới tour du lịch đường thủy đến Việt Trì (Phú Thọ), Đá Chông (Ba Vì); các hoạt động dù lượn, khinh khí cầu…".

Trong Quy hoạch Thủ đô thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050, sông Hồng được xác định là một trong năm trục quan trọng với định hướng phát triển là không gian xanh, cảnh quan trung tâm của thành phố, phát triển đô thị hài hòa hai bên sông, khai thác hiệu quả quỹ đất và lợi thế tiềm năng, vẻ đẹp tự nhiên của sông Hồng; lấy sông Hồng là trục cảnh quan tạo ra không gian mở, xanh, có hạ tầng đô thị hiện đại, làm điểm đến vui chơi, tham quan du lịch, tạo lập diện mạo đô thị hai bên bờ và bãi giữa sông Hồng.

Trao đổi với *Văn Hóa*, Chủ tịch UBND quận Ba Đình Tạ Nam Chiến đánh giá: "Ý tưởng cải tạo, xây dựng khu vực bãi giữa, bờ sông thành công viên văn hóa là một cơ hội để lấy lại những giá trị đã bị mai một của sông Hồng, trả lại những gì mà cuộc sống đô thị đã lấy đi của dòng sông lịch sử này, hay nói khác đi, đó là cách mà chúng ta trả nợ dòng sông".

(Còn tiếp)

Nhân lên giá trị **nghề in thêu sáp ong**

● **HOÀNG MINH**

Nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống của người Mông tại xã Xuân Lập, huyện Lâm Bình (Tuyên Quang) được hình thành trong quá trình lao động, sản xuất. Tại các bản, làng bà con vẫn lưu truyền và phát triển cho đến ngày nay. Trong quá trình hội nhập, người Mông nơi đây đang nỗ lực bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp gắn với phát triển du lịch.

Tham gia chương trình các học viên đã tự tay làm ra các sản phẩm đẹp, chất lượng với nét đặc trưng riêng của người Mông
Ảnh: TÙNG LÂM - KIM THOA

Xã Xuân Lập, huyện Lâm Bình có 532 hộ với 2.522 nhân khẩu, trong đó có trên 300 hộ đồng bào dân tộc Mông, chiếm trên 60% số hộ toàn xã. Người Mông nơi đây luôn cần cù, chịu khó trong sản xuất, có tinh thần khắc phục khó khăn, tự lực vươn lên trong cuộc sống. Văn hóa của người Mông đa dạng, phong phú, thể hiện trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội gắn liền với đời sống, sinh hoạt, tín ngưỡng, tâm linh của đồng bào.

Cùng với việc lưu giữ các phong tục tập quán, nghi lễ truyền thống tốt đẹp, người Mông ở đây còn duy trì nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống. Nghề in, thêu vẽ sáp ong và may trang phục truyền thống của người Mông là di sản văn hóa phi vật thể điển hình, được đồng bào trân trọng, lưu truyền qua nhiều thế hệ góp phần làm nên bản sắc văn hóa tộc người. Bản sắc đó được thể hiện từ chất liệu, kiểu cách, cắt khâu đến màu sắc, hoa văn, cách tạo hình, bố cục các mảng trang trí trên trang phục đều mang diện mạo, sắc thái riêng biệt của người Mông.

Kỹ thuật vẽ sáp ong và thêu hoa văn trên trang phục của người Mông biểu đạt đầy sống động, phản ánh muôn mặt đời sống vật chất và tinh thần của người Mông trong suốt chiều dài lịch sử sinh tồn và phát triển. Đồng thời, thể hiện mong muốn, ước vọng về gia đình hạnh phúc, mùa màng bội thu, nhà nhà no ấm. Với những giá trị văn hóa độc đáo, nghệ thuật trang trí trên trang phục của người Mông tại các huyện Lâm Bình, Hàm Yên, Chiêm Hóa, Na Hang, Yên Sơn đã được Bộ VHTTDL công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Đây vừa là vinh dự, vừa là động lực để người Mông ở Tuyên Quang chung tay bảo tồn, gìn giữ di sản quý giá của cha ông.

Trước xu thế hội nhập, trang phục của dân tộc Mông ít nhiều có phần mai một và lai tạp, hiện nay bà con dân tộc Mông vẫn giữ được trang phục của dân tộc như thường xuyên mặc váy của dân tộc mình, tuy nhiên không ít những chiếc váy đã bị lai tạp, cách tân, không còn nguyên bản, đa số người dân sử dụng quần áo, váy may sẵn để dùng. Bên cạnh đó, lớp nghệ nhân am hiểu nắm giữ bí quyết nghề truyền thống ngày một ít đi, đây là nguyên nhân chính làm mai một dần trang phục truyền thống của người Mông.

Nhằm phục hồi, bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể dân tộc Mông trên địa bàn huyện Lâm Bình, vừa qua Sở VHTTDL Tuyên Quang đã tổ chức chương trình nghiên cứu phục hồi, bảo tồn, phát huy di sản văn hóa phi vật thể nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống của người Mông xã Xuân Lập, huyện Lâm Bình. Đây là hoạt động nhằm thực hiện hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030, trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang.

Lớp học nghề vẽ sáp ong, thêu và may trang phục truyền thống của người Mông có sự tham gia của 14 học viên là những phụ nữ dân tộc Mông đang sinh sống tại thôn Khuổi Trang và thôn Khuổi Củng xã Xuân Lập. Với phương pháp truyền dạy chủ yếu là thực hành cầm tay chỉ việc, các nghệ nhân giúp các học viên thực hành thạo nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống. Từ đó, chị em phụ nữ dân tộc Mông, thôn Khuổi Trang và Khuổi Củng đã tự tay làm ra các sản phẩm đẹp, chất lượng với nét đặc trưng riêng của người Mông Xuân Lập, tạo ấn tượng với người dân và du khách.

Để duy trì và phát triển giá trị di sản văn hoá phi vật thể nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống của người Mông, Sở VHTTDL Tuyên Quang, UBND huyện Lâm Bình cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, hướng dẫn nhân dân phục hồi, bảo tồn, phát huy di sản văn hoá phi vật thể nghề in thêu sáp ong và may trang phục truyền thống của người Mông. Tích cực tuyên truyền đến từng bản, làng, từng gia đình người dân tộc Mông nói riêng, các dân tộc nói chung tiếp tục phát huy và gìn giữ bản sắc của dân tộc mình. Nâng cao nhận thức về công tác bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc thiểu số, đề cao vai trò năng lực chủ thể văn hóa của các nghệ nhân, già làng, trưởng bản, người có uy tín và đồng bào dân tộc thiểu số vùng đồng bào dân tộc thiểu số góp phần tăng cường mối đoàn kết dân tộc, đặc biệt đối với thế hệ trẻ qua các hoạt động đa dạng như sinh hoạt văn hóa, truyền dạy nghề truyền thống.

Một việc làm quan trọng nữa là động viên, khích lệ có chính sách đãi ngộ đối với đội ngũ nghệ nhân tham gia truyền dạy các di sản văn hóa trong đó nghề truyền thống trong gia đình, trong thôn, bản. Có như vậy, nghệ thuật vẽ sáp ong, may thêu trang phục truyền thống của người Mông mới được gìn giữ, bảo tồn và trở thành sản phẩm văn hóa, du lịch độc đáo, là niềm tự hào của cộng đồng người Mông ở xứ Tuyên. ■

Khơi dậy tiềm năng văn hóa để phát triển du lịch cộng đồng

Trung tâm Văn hóa, Điện ảnh tỉnh Điện Biên vừa tổ chức các lớp tập huấn nghiệp vụ văn hóa, văn nghệ cơ sở cho cán bộ công chức văn hóa xã, hạt nhân văn nghệ các dân tộc Thái, Khơ Mú đến từ các CLB, đội văn nghệ dân gian truyền thống đang sinh sống tại xã Ẳng Nưa, thị trấn Mường Ẳng và xã Thanh Minh, TP Điện Biên Phủ.

Tham gia lớp tập huấn, học viên được các giảng viên đến từ Trung tâm Văn hóa, Điện ảnh hướng dẫn nhiều nội dung phong phú liên quan đến cách thức, kỹ năng cơ bản về xây dựng chương trình giao lưu văn nghệ, khơi dậy tiềm năng du lịch cộng đồng từ di sản văn hóa các dân tộc trên địa bàn Điện Biên. Trong đó, tập trung truyền dạy nhiều tiết mục dân ca, dân vũ hấp dẫn, trò chơi dân gian đặc sắc của dân tộc Thái và Khơ Mú, từ đó góp phần khơi dậy ý thức bảo tồn và phát huy các giá trị nghệ thuật trình diễn dân gian các dân tộc Thái, Khơ Mú tại xã Ẳng Nưa và xã Thanh Minh. Khi trở về địa phương với những kiến thức bổ ích, kỹ năng tổ chức các hoạt động văn hóa, các học viên sẽ chủ động trong việc đẩy mạnh cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" tại địa phương. Bên cạnh đó, các học viên còn trở thành nòng cốt của các CLB, đội văn nghệ dân gian trên địa bàn thúc đẩy các hoạt động văn hóa, văn nghệ đi vào nề nếp, góp phần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh ở khu dân cư.

Với những kiến thức tại lớp tập huấn, các học viên sẽ trở thành nòng cốt của các CLB, đội văn nghệ dân gian
Ảnh: TRUNG TÂM VĂN HÓA, ĐIỆN ẢNH TỈNH ĐIỆN BIÊN

Thời gian qua, phong trào văn nghệ quần chúng tại Điện Biên được triển khai đến các cơ quan, đơn vị, cộng đồng dân cư, các hội thi, hội diễn văn hóa, văn nghệ được tổ chức thường xuyên tạo khí thế sôi nổi, nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần cho nhân dân. Đồng thời tạo điều kiện cho các hạt nhân văn nghệ trên địa bàn được tiếp cận, trao đổi, học hỏi kinh nghiệm, nắm bắt phương pháp, kỹ năng tổ chức phong trào văn hóa, văn nghệ tại cơ sở, phát triển đội văn nghệ thôn, bản trở thành sản phẩm du lịch, văn hóa hấp dẫn gắn với phát triển du lịch cộng đồng.

Trong thời gian tới, để phong trào tiếp tục lan tỏa sâu rộng, các cấp ngành, địa phương ở Điện Biên cần tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức trách nhiệm của cán bộ, đảng viên và nhân dân tham gia phát triển phong trào văn hóa, văn nghệ quần chúng. Qua đó, vừa đáp ứng tốt hơn nhu cầu hưởng thụ văn hóa của nhân dân trên địa bàn, vừa tuyên truyền, vận động, cổ vũ nhân dân hăng hái thực hiện các phong trào thi đua yêu nước, hoàn thành thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội.

MINH HÀ

Bao giờ TP.HCM có quy hoạch tượng đài?

● Bài, ảnh: THÙY TRANG

TP.HCM không chỉ là trung tâm kinh tế, văn hóa mà còn là trung tâm mỹ thuật của khu vực Nam Bộ và cả nước… Thế nhưng, cho tới nay công tác quy hoạch tượng đài vẫn chưa hoàn thành, nếu không dám nói là đang bị bỏ ngỏ.

Tình trạng nhiều công trình cũ xuống cấp, giá trị nghệ thuật không cao vẫn phải tồn tại, trong khi công trình tượng đài mới được đặt hàng cho ngày lễ lớn của đất nước có nguy cơ "cất kho" vì không tìm được vị trí…

TP.HCM đã tổ chức tu bổ, nâng cấp tượng đài Đức Thánh Trần Hưng Đạo và công viên Mê Linh, bến Bạch Đằng, rất được người dân ủng hộ

Công trình phải lỡ hẹn…

Trao đổi với phóng viên *Văn Hóa*, GS.TS.NGND Nguyễn Xuân Tiên, Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM cho biết, tượng đài Thống nhất và tượng đài Nam Bộ kháng chiến là hai công trình trọng điểm được TP.HCM triển khai thực hiện từ lâu để hướng tới chào mừng 50 năm giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước 30.4.2025.

"Theo văn bản, Chủ tịch UBND TP.HCM yêu cầu trước ngày 30.4.2025 phải khánh thành công trình, giao Sở VHTT và Sở QH&KT thực hiện. Thế nhưng cho đến nay, TP.HCM vẫn chưa tìm được mặt bằng triển khai nên rất khó khăn để hoàn thành các công trình như kế hoạch. May mắn lắm, nếu các đơn vị đẩy nhanh tiến độ thì có thể đặt tượng đài Nam Bộ kháng chiến tại Công viên 23 tháng 9 (quận 1). Đến thời điểm này hầu hết các ý kiến đã đồng thuận địa điểm đặt tượng này. Còn đối với tượng đài Thống nhất, với tình hình hiện tại cho đến ngày 30.4.2025 vẫn… chưa có gì, vì không tìm được mặt bằng. Cho nên tới ngày đó chỉ có thể đưa ra được phác thảo, còn khánh thành chắc là khó", Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM tâm tư.

Không chỉ hai tượng đài với giá trị tiêu biểu nói trên, nằm trong tình trạng chung còn có các tác phẩm của hai trại sáng tác điêu khắc năm 2005 và 2015 vẫn trong tình trạng "cất kho", chưa có chế độ bảo quản thường xuyên, gây xót xa trong giới chuyên môn lẫn người dân quan tâm điêu khắc. Trao đổi về các nội dung nói trên, Sở VHTT TP.HCM cho biết, đơn vị vẫn đang phối hợp với Sở QH&KT, các nhà chuyên môn nghiên cứu, tham mưu vị trí đảm bảo hài hòa, phù hợp với không gian kiến trúc, cảnh quan khu vực và quy hoạch chung của thành phố để UBND TP xem xét, quyết định. Về các tác phẩm của trại sáng tác năm 2015 là những tác phẩm có giá trị mỹ thuật cao, được lưu giữ và thường xuyên được kiểm tra theo quy định. Một số tác phẩm có giá trị cao đã được thành phố bố trí, lắp đặt tại các vị trí như Hội Mỹ thuật TP, Liên hiệp các Hội văn học nghệ thuật TP, đường Nguyễn Văn Bình… Đồng thời, việc đặt các tác phẩm này phải phù hợp với không gian kiến trúc chung, cảnh quan khu vực, do đó hiện nay Sở VHTT đang tiếp tục phối hợp với các đơn vị liên quan khảo sát, lên phương án tổng thể đảm bảo tính thẩm mỹ, trình UBND TP bố trí, sắp xếp tại các vị trí phù hợp.

Tượng đài Phan Đình Phùng (góc đường Châu Văn Liêm - Hải Thượng Lãn Ông) lọt thỏm giữa không gian đô thị với các biển quảng cáo vây quanh

> *"Cho đến nay, TP.HCM vẫn chưa tìm được mặt bằng nên rất khó khăn để hoàn thành các công trình như kế hoạch. May mắn lắm, nếu các đơn vị đẩy nhanh tiến độ thì có thể đặt tượng đài Nam Bộ kháng chiến tại Công viên 23 tháng 9 (quận 1). Đến thời điểm này hầu hết các ý kiến đã đồng thuận địa điểm đặt tượng này.*
>
> *Còn đối với tượng đài Thống nhất, với tình hình hiện tại cho đến ngày 30.4.2025 vẫn… chưa có gì, vì không tìm được mặt bằng. Tới ngày đó chỉ có thể đưa ra được phác thảo, còn khánh thành chắc là khó."*
>
> **(GS.TS.NGND NGUYỄN XUÂN TIÊN, Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM)**

Mong chờ quy hoạch

Nhà điêu khắc Phan Tấn Toàn phân tích, hầu hết các không gian công cộng tại TP.HCM không được quy hoạch ngay từ đầu trong tổng thể, nên việc bổ sung, chỉnh trang các không gian công cộng phải đối mặt với khó khăn khi tác phẩm điêu khắc là yếu tố được đặt sau cùng giữa các công trình cổ và hiện đại đan xen nhau.

Điều này gây khó khăn trong việc giúp cho tác phẩm điêu khắc đặt để trong không gian đô thị, biến nó thành một phần trong tổng thể thống nhất, hoàn chỉnh. Vì thể loại tượng ngoài trời nói chung và tượng công viên nói riêng đều cần khoảng không gian xung quanh hợp lý, hài hòa. TS, nhà điêu khắc Trần Thành Nam, Phó Chủ tịch Hội Mỹ thuật TP.HCM cho rằng, môi trường đô thị đang là một trong những vấn đề "nhức nhối" hiện nay. Gương mặt đô thị đang trở nên xấu xí bởi các bảng quảng cáo, các màn hình điện tử, mặt tiền các tòa nhà… Các không gian công cộng được lắp đặt những tác phẩm điêu khắc trang trí thiếu thẩm mỹ, gây nên sự "ô nhiễm thị giác". "Do đó, rất cần một định hướng cho quy hoạch phát triển đô thị mà trong đó phải có những khoảng không gian dành cho văn hóa cộng đồng, trong đó không thể thiếu điêu khắc công cộng. Nhà nước cần có chính sách hỗ trợ, quan

tâm hơn nữa đến phát triển văn hóa, nghệ thuật", ông Nam nói.

Theo GS Nguyễn Xuân Tiên, khi thực hiện các tượng đài lớn, khó khăn lớn nhất hiện nay là vấn đề mặt bằng, vừa phải có đủ không gian để làm sao tượng đài đủ uy nghi, vừa thể hiện được tầm vóc, gắn kết với lịch sử… Bên cạnh đó, nơi đây còn phải đảm bảo yếu tố không gian văn hóa nghệ thuật để người dân tiếp cận và có sức lan tỏa rộng đến mọi người. Qua đó, góp phần để thế hệ trẻ hiểu về lịch sử, văn hóa, giáo dục về tư tưởng, lối sống, đạo đức, đồng thời có thể phát triển du lịch… "Nghị quyết đã đặt ra vấn đề đưa văn hóa ngang tầm với chính trị, kinh tế, xã hội… Chỉ tiếc rằng hiện nay các cấp chính quyền chưa quan tâm được như vậy. Tại TP.HCM, không gian văn hóa công cộng rất yếu và ít được quan tâm. Bằng chứng là các công trình tượng đài trước 1975, rất nhiều công trình đã bị xuống cấp, giá trị nghệ thuật cũng không cao do kích thước nhỏ, hạn chế về mặt thẩm mỹ và lạc lõng giữa khung cảnh đô thị hiện đại… Những điều này đã được giới chuyên môn đề cập rất nhiều lần nhưng cũng không ai dám gỡ bỏ, thành ra vẫn còn những điểm xấu đô thị.

Và hiện nay công tác quy hoạch chưa được quan tâm đúng mức nên xảy ra tình trạng làm công trình thì không có chỗ đặt, hoặc đặt những vị trí không phù hợp. Điển hình như tác phẩm "Truyền thống đấu tranh của công nhân thành phố" được đặt dựng ở ngã bảy, quận 10, ngay giữa vòng xoay như vậy, nhìn xa thì không thấy gì, ở gần thì không thể tiếp cận do vị trí giao thông chằng chịt", GS Nguyễn Xuân Tiên bày tỏ. Tại vòng xoay ngã sáu Sài Gòn, tượng Thánh Gióng gần như quá "khiêm tốn" trong không gian vây quanh của các tòa nhà cao tầng, những tấm bảng quảng cáo hoành tráng dựng đứng… Tượng Phan Đình Phùng trước Bưu điện quận 5 cũng trong tình trạng tương tự. Điều này dẫn đến hiệu quả kết hợp giữa điêu khắc, kiến trúc với môi trường thiên nhiên, xã hội thiếu sự tương đồng, nhất quán trong việc tạo cảnh quan thẩm mỹ. Đồng thời, khả năng truyền tải, lan tỏa thông điệp quá trình hình thành và phát triển vùng đất qua đó cũng bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập.

Theo Sở VHTT TP.HCM, đề cương của Đề án "Phát triển tượng đài, tranh hoành tráng trên địa bàn TP.HCM giai đoạn 2021-2030 tầm nhìn đến năm 2035" đang được lấy ý kiến sâu rộng từ người dân, giới chuyên môn, đơn vị quản lý và các cấp lãnh đạo. Theo đó, đề cương chỉ ra sự cần thiết của việc phát triển tượng đài, tranh hoành tráng trên địa bàn thành phố, góp phần xây dựng diện mạo đô thị xứng tầm. ■

VỀ ĐỀ XUẤT CẢI TÁNG 52 HIỆN VẬT DI CHỈ KHẢO CỔ HÒA DIÊM (KHÁNH HÒA):

Xin đừng làm thế!

● **Bài, ảnh: NAM PHONG**

Hiện Bảo tàng Khánh Hòa đang lưu giữ 52 hiện vật di cốt người không hoàn chỉnh, và đã được nghiên cứu, chỉnh lý qua các đợt khai quật tại di chỉ khảo cổ học quốc gia Hòa Diêm (xã Cam Thịnh Động, TP Cam Ranh). Nhưng mới đây, Sở VHTT Khánh Hòa có văn bản đồng ý cho cải táng 52 hiện vật này.

Động thái đó khiến giới nghiên cứu lịch sử, văn hóa và các nhà khảo cổ phản ứng, vì cho rằng, như thế chẳng khác nào hủy hoại di vật, hiện vật.

52 hiện vật di cốt đang được Bảo tàng Khánh Hòa bảo quản trong các chum sành

Một di chỉ khảo cổ nhiều giá trị

Di tích khảo cổ quốc gia Hòa Diêm thuộc thôn Hòa Sơn, xã Cam Thịnh Đông (Cam Ranh), cách TP Nha Trang khoảng 65 km về phía Nam. Di chỉ được phát hiện vào tháng 2.1998, do đoàn nghiên cứu của Viện Khảo cổ học khảo sát các di tích thuộc văn hóa Chămpa ở ba tỉnh Nam Trung Bộ (Khánh Hòa, Ninh Thuận, Bình Thuận). Những năm sau đó (từ 1999-2011), Bảo tàng tỉnh Khánh Hòa thường xuyên phối hợp với Bảo tàng Lịch sử Quốc gia, Viện Khảo cổ học, Viện Khoa học Xã hội vùng Nam Bộ, Bảo tàng Nhân học thuộc Trường Đại học KHXH&NV Hà Nội và Đại học Waseda (Nhật Bản) tiến hành thám sát, khai quật, nghiên cứu di chỉ.

Số lượng các hiện vật được phát hiện trong quá trình khai quật tại địa điểm Hòa Diêm rất phong phú và đa dạng, bao gồm hiện vật bằng đá, kim loại, gốm, đất nung, đồ bằng xương, sừng, vỏ nhuyễn thể, đồ thủy tinh, di cốt người, động vật, đặc biệt là "mộ chum" và những đồ gốm tùy táng của cư dân tiền, sơ sử có niên đại được xác định từ thế kỷ V - IV trước công nguyên đến thế kỷ I - II sau công nguyên. Đây là những hiện vật đặc biệt có giá trị về mặt khoa học, thẩm mỹ, chứa đựng những nét đặc trưng về khu cư trú của cư dân thời tiền, sơ sử, cũng như hình thức mộ táng của những cư dân sinh sống ở đây. Di tích còn thể hiện rõ không gian văn hóa Cồn Bàu rất đặc trưng của khu vực Nam Trung Bộ.

Theo các nhà khoa học, kết quả khai quật đã chứng minh di tích khảo cổ học Hòa Diêm chứa đựng những giá trị tiêu biểu, nổi bật về khoa học, lịch sử và thẩm mỹ, thể hiện mối liên hệ rất gần gũi với biển Đông và nét đặc trưng của không gian văn hóa biển đảo ở khu vực Nam Trung Bộ. Địa điểm khảo cổ Hòa Diêm là một hiện tượng hết sức độc đáo vì chưa phát hiện một di tích nào khác ở Việt Nam sản xuất đồ gốm tương tự như đồ gốm đã tìm thấy ở Hòa Diêm. Những hiện vật được khai quật ở di chỉ này đã phần nào hé mở những thông tin quan trọng về cuộc sống cũng như nghi thức mai táng và thành phần nhân chủng của cư dân cổ Hòa Diêm, là tiền đề quan trọng cho những nghiên cứu khoa học tiếp theo trong thời gian tới.

Di cốt hư hỏng cần được cải táng?

Một di chỉ khảo cổ với nhiều giá trị như vậy nhưng đáng tiếc là suốt hơn 20 năm qua, từ khi phát hiện và khai quật, các hiện vật này gần như không được trưng bày, giới thiệu đến du khách, ngoài một vài lần giới thiệu trong các hội nghị, hội thảo. Qua công tác kiểm kê hiện vật năm 2022, hiện Bảo tàng Khánh Hòa đang lưu giữ 52 hiện vật di cốt không hoàn chỉnh đã được nghiên cứu, chỉnh lý qua các đợt khai quật.

Tuy nhiên, theo Bảo tàng Khánh Hòa, do trải qua thời gian dài bảo quản trong điều kiện cơ sở vật chất, thiết bị kỹ thuật thiếu thốn (chủ yếu bảo quản trong thùng tôn) và do khí hậu gần biển, lâu ngày các di cốt đã bị mục, vỡ nhiều nên không còn đảm bảo cho việc bảo quản, nghiên cứu, trưng bày. Với tình hình thực tế như vậy, căn cứ các quy định liên quan và ý kiến tư vấn của Hội đồng Khoa học của Bảo tàng, Giám đốc Bảo tàng công lập xét thấy 52 di cốt nêu trên không còn phù hợp với phạm vi, đối tượng và nội dung hoạt động của một bảo tàng tổng hợp tỉnh; hiện vật đã bị mục, vỡ, hư hỏng không còn khả năng phục hồi, cũng như đảm bảo môi trường làm việc tại đơn vị và khu vực xung quanh. Trên cơ sở ý kiến thống nhất của Hội đồng Khoa học, Bảo tàng tỉnh Khánh Hòa báo cáo, đề xuất Giám đốc Sở VHTT phê duyệt, đồng ý cho phép thực hiện việc cải táng 52 di cốt nêu trên tại khu vực của di chỉ khảo cổ Hòa Diêm. Diện tích cải táng khoảng 20-25m^2 nằm trong phần diện tích đã được khai quật trước đây.

Sau khi nghiên cứu, ngày 17.7 vừa qua, Sở VHTT Khánh Hòa đã có văn bản số 2060/SVHTT-QLVHGĐ đồng ý với đề xuất của Bảo tàng tỉnh về việc sắp xếp, cải táng hiện vật (di cốt) khai quật tại di chỉ khảo cổ Hòa Diêm hiện đang được lưu giữ tại bảo tàng; đề nghị Bảo tàng tỉnh Khánh Hòa triển khai thực hiện. Trao đổi với *Văn Hóa*, ông Nguyễn Thanh Phong, Giám đốc Bảo tàng Khánh Hòa cho biết, sau khi về tiếp nhận công tác quản lý bảo tàng, ông đã cho rà soát lại toàn bộ các hiện vật đang lưu giữ tại đây và phát hiện 5 hòm tôn đựng di cốt được khai quật tại di chỉ Hòa Diêm. Tuy nhiên, sau khi mở các hòm tôn này thì hầu hết các di cốt đã mục nát, không đáp ứng việc bảo quản, nghiên cứu, trưng bày… Ông Phong sau đó đã cho mua 5 chiếc chum để đảm bảo việc bảo quản (những di cốt này được khai quật trong các mộ chum) và tham khảo ý kiến của các chuyên gia, những cán bộ quản lý trước đây, đi đến thống nhất phương án nên cải táng những di cốt này ngay chính vị trí đã được khai quật. "Các mẫu di cốt này đã được các nhà khoa học nghiên cứu, tổ chức hội thảo công bố, in sách và hiện giờ đã hư hỏng. Vì vậy, Bảo tàng đã làm văn bản trình lãnh đạo Sở xem xét, có ý kiến. Bên cạnh yếu tố tâm linh, nếu các mẫu di cốt này được cải táng ngay tại di chỉ Hòa Diêm, đồng thời xây dựng nơi đây thành điểm tham quan, thu hút du khách, phát triển du lịch cho địa phương thì rất đáng quý", ông Phong chia sẻ thêm.

Xung quanh vấn đề này, ông Nguyễn Văn Nhuận, Giám đốc Sở VHTT Khánh Hòa cho biết, hiện vụ việc đang tạm dừng và Sở đã cho thu hồi văn bản số 2060/SVHTT-QLVHGĐ. Lý do ông Nhuận đưa ra là vì văn bản này ban hành sai, không đúng quy định. "Đây là di chỉ khảo cổ đã được Bộ VHTTDL xếp hạng di tích cấp quốc gia, nên việc cải táng các hiện vật liên quan đến di tích này phải xin ý kiến và được sự đồng ý của Bộ VHTTDL. Vì vậy, Sở sẽ có văn bản gửi Bộ VHTTDL và chờ ý kiến trả lời của Bộ để tiếp tục triển khai, xử lý". "52 hiện vật này chủ yếu là di cốt không đầy đủ. Trong suốt thời gian dài công tác bảo quản không được quan tâm đúng mực, chủ yếu bảo quản trong thùng tôn; theo thời gian, khí hậu khắc nghiệt đã khiến cho hiện vật xuống cấp; bên cạnh đó, vấn đề tâm linh cũng cần được quan tâm, nên lãnh đạo Sở nhất trí việc đề xuất cải táng đúng vị trí cũ các hiện vật này. Tuy nhiên, việc cải táng, cách thức như thế nào để phát huy giá trị của di tích cần phải chờ ý kiến trả lời, chỉ đạo của lãnh đạo Bộ VHTTDL thì Sở mới có phương án triển khai", ông Nhuận cho biết thêm.■

Làm mới âm nhạc dân tộc để thêm yêu văn hóa Việt

● **BẢO ANH**

Làm mới giai điệu *Trống cơm* nhưng không mất đi bản sắc, để giới trẻ dễ hiểu, dễ tiếp cận và thêm yêu vốn cổ của cha ông, màn biểu diễn đầy cảm xúc cùng những lời chia sẻ của NSND Tự Long trên sóng truyền hình đã "gây bão" trong cộng đồng, qua đó, lan tỏa tình yêu đất nước, niềm tự hào dân tộc tới đông đảo khán giả.

Văn hóa là cội nguồn, văn hóa là dân tộc!

Trong đêm Công diễn 1 chương trình *Anh trai vượt ngàn chông gai*, chủ đề *Người thiếu niên thuở nào*, 33 anh tài đã trình diễn nhiều ca khúc mang đậm giá trị văn hóa. Đặc biệt, đội Sao Sáng với 3 thành viên: NSND Tự Long, Cường Seven và Soobin đã mang tới cho khán giả tiết mục *Trống cơm* mãn nhãn và đầy cảm xúc. Họ mặc trang phục áo ngũ thân, khăn đóng, dùng quạt giấy, áo tơi, cờ ngũ sắc... và đều thể hiện được thế mạnh riêng của mình: NSND Tự Long đánh trống, múa cờ; Soobin chơi đàn bầu; Cường Seven nhảy hiện đại, tất cả đã làm nên một màn trình diễn đặc sắc và bùng nổ.

Khi nhận yêu cầu chương trình, NSND Tự Long đã trao đổi với các thành viên, *Trống cơm* chỉ là một điệu hát, không phải là bài hát trọn vẹn. Chương trình cho các nhóm được sáng tạo nhưng không quá 50% để ra một tác phẩm mới. Theo nghệ sĩ, làm mới một ca khúc, làn điệu truyền thống cần phải có sự giao thoa, kết hợp giữa truyền thống và đương đại, để ca khúc được người già, trung niên, người trẻ vẫn có thể lắng nghe. "Những gì thuộc về dân tộc thì ta hãy giữ lấy sau đó phát triển, cách điệu, khoa trương và cuối cùng là thăng hoa", NSND Tự Long chia sẻ.

Trên sân khấu Công diễn 1, khi MC hỏi về lý do lựa chọn phát triển điệu hát *Trống cơm*, NSND Tự Long bày tỏ trước đông đảo khán giả: "Ca khúc này chúng tôi muốn làm về văn hóa. Văn hóa là bản chất. Văn hóa là cội nguồn. Văn hóa là dân tộc! Câu chuyện văn hóa mà chúng tôi muốn kể chính là tiếp nối giá trị truyền thống, muốn những người trẻ ngày hôm nay hiểu hơn để thêm yêu vốn cổ của cha ông. Chúng tôi vẫn giữ lại nguyên sơ những nét văn hóa trong *Trống cơm* để không làm mất đi bản sắc. Đối tượng khán giả có thể là các thế hệ 6x, 7x cũng có thể là 2000 hoặc trẻ hơn nữa… nhưng họ vẫn thích nghe *Trống cơm*".

Không chỉ khiến sân khấu bùng nổ, sau khi phát sóng, màn biểu diễn *Trống cơm* đã được chia sẻ rất nhiều, tạo cơn sốt trên mạng xã hội với vô vàn những lời khen ngợi. Một khán giả bình luận: "*Trống cơm* do chú Tự Long, Cường Seven và Soobin thể hiện đã mang đến một làn gió mới cho giai điệu dân ca quen thuộc. Sự kết hợp giữa các nghệ sĩ đa tài đã tạo nên một phiên bản hiện đại, trẻ trung mà vẫn giữ được cái hồn dân gian của bài hát gốc. Giọng hát mạnh mẽ của chú Tự Long, phong cách hiện đại của Cường Seven và chất giọng ngọt ngào của Soobin đã hòa quyện hoàn hảo, tạo nên một tác phẩm đầy sức sống và sáng tạo. Đây là một ví dụ điển hình cho việc kết hợp truyền thống và hiện đại, mang văn hóa dân gian đến gần hơn với khán giả trẻ".

Không ít khán giả bày tỏ cảm xúc: "Trống cơm, áo tơi, trống hội, múa cờ, đàn bầu… vừa cảm động vừa tự hào, vừa tình cảm vừa hào hùng, vừa quá khứ vừa hiện tại và hướng tới tương lai, văn hóa tiếp nối và trao truyền! Tuyệt vời quá!"; "*Trống cơm* thực sự lay động con tim hàng triệu khán giả. Các nghệ sĩ đã đem đến cho người con xa quê nỗi niềm tự hào và nhớ thương Tổ quốc vô bờ bến. Yêu lắm Việt Nam ơi!"… Đặc biệt, lời chia sẻ của NSND Tự Long về văn hóa được lan tỏa rất nhiều trên mạng xã hội. Hiện nay, tiết mục *Trống cơm* đã đạt 1,3 triệu lượt xem, đứng ở top 2 thịnh hành trên YouTube và vẫn đang là chủ đề được quan tâm, bình luận sôi nổi trên mạng xã hội.

Lan tỏa những giá trị truyền thống dân tộc đến với giới trẻ

Làm mới âm nhạc dân tộc, kết hợp yếu tố truyền thống với đương đại, nghệ sĩ gạo cội kết hợp biểu diễn cùng ca sĩ trẻ… thời gian qua đã được nhiều người, nhiều chương trình thử nghiệm và nhận về những tín hiệu tích cực. Một số ca sĩ trẻ khá thành công khi theo đuổi phong cách này, có thể kể đến: Ngô Hồng Quang, Hoàng Thùy Linh, Hà Myo, Phương Mỹ Chi... Hay sự kết hợp giữa âm nhạc dân gian với pop, rap, world music… trong các sản phẩm âm nhạc như: *Về nghe mẹ ru* của NSND Bạch Tuyết và ca sĩ Hoàng Dũng; NSƯT Thoại Mỹ cùng ca sĩ H-Kray kết hợp trong *Phấn hoa màu son;* Hà Myo hát xẩm kết hợp với rap, nhạc điện tử trong *Xẩm Hà Nội;* Quân AP kết hợp Quan họ Bắc Ninh và rap, nhạc EDM trong *Giao duyên - Ngồi tựa mạn thuyền*…

Màn biểu diễn *Trống cơm* bùng nổ cảm xúc tại chương trình *Anh trai vượt ngàn chông gai* **Ảnh: BTC**

Khai thác chất liệu dân gian trong các sản phẩm nghệ thuật thời gian qua, theo nhà nghiên cứu âm nhạc Nguyễn Quang Long, là tín hiệu đáng mừng cho âm nhạc đại chúng Việt Nam. Đây vừa là cách thể hiện tình yêu với quê hương, đất nước của nghệ sĩ, vừa dễ chạm tới trái tim khán giả, đồng thời góp phần lan tỏa những giá trị truyền thống đến với giới trẻ, bảo tồn và làm nổi bật nét đặc sắc của nghệ thuật dân tộc.

Còn nhạc sĩ, nhà nghiên cứu âm nhạc Nguyễn Thụy Kha thì đặc biệt nhấn mạnh, việc giữ gìn văn hóa Việt rất quan trọng. Ông ghi nhận tiết mục *Trống cơm* của NSND Tự Long, Soobin, Cường Seven thực sự giàu cảm xúc, có ý nghĩa tiếp nối giữa các thế hệ, nghệ sĩ biểu diễn cũng như khán giả. "Sáng tạo, làm mới, kết hợp âm nhạc truyền thống với hiện đại là điều khiến khán giả luôn tò mò, mong đợi. *Trống cơm* đã chạm đến trái tim người xem và lan tỏa niềm tự hào dân tộc", nhạc sĩ Nguyễn Thụy Kha nhận xét.

Hơn cả một màn biểu diễn trong chương trình giải trí đơn thuần, tiết mục *Trống cơm* tại *Anh trai vượt ngàn chông gai* đã kể một câu chuyện văn hóa truyền cảm hứng, đúng như NSND Tự Long kỳ vọng "để những người trẻ hiểu, tiếp cận nhiều hơn và thêm yêu vốn văn hóa dân gian của người Việt". ■

Festival Ninh Bình lần thứ III - năm 2024 với chủ đề *Dòng chảy Di sản*

UBND tỉnh Ninh Bình vừa ban hành Kế hoạch về việc tổ chức Festival Ninh Bình lần thứ III năm 2024. Theo đó, Festival với quy mô quốc tế sẽ diễn ra vào trung tuần tháng 11 tới. Ninh Bình sẽ mời các đoàn nghệ thuật, ca sĩ quốc tế và trong nước cùng một số cơ quan, đơn vị của Trung ương tham gia giới thiệu các loại hình nghệ thuật truyền thống, di sản văn hóa theo nội dung chương trình, kịch bản từng sự kiện của Festival…

Festival Ninh Bình lần thứ III năm 2024 sẽ diễn ra nhiều hoạt động nổi bật như chương trình nghệ thuật khai mạc Festival, lễ hội đường phố, diễu hành thuyền đăng, giao lưu các nhóm nhạc quốc tế, hội quán "Dục Thúy Sơn", chương trình nghệ thuật Ninh Bình - Sao Mai hội tụ… Thông qua việc tổ chức Festival, BTC mong muốn góp phần khơi dậy tình yêu quê hương, niềm tự hào về bề dày lịch sử và kho tàng di sản phong phú của vùng đất Cố đô Hoa Lư; kích cầu du lịch; kết nối hành trình trải nghiệm của người dân, du khách thông qua các hoạt động trình diễn nghệ thuật, giải trí mới lạ, hấp dẫn, độc đáo với quy mô quốc tế mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc, địa phương, vùng, miền.

LÊ DƯƠNG

CHƯƠNG TRÌNH SỐ 06-CTR/TU CỦA THÀNH ỦY HÀ NỘI:

Khơi thông nguồn lực phát triển văn hóa

● ĐÌNH TOÁN

Sau hơn 3 năm thực hiện Chương trình 06-CTr/TU (Chương trình 06) của Thành ủy Hà Nội về phát triển văn hóa, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, xây dựng người Hà Nội thanh lịch văn minh giai đoạn 2021-2025, TP Hà Nội đã đạt được những kết quả toàn diện trên nhiều lĩnh vực.

> *"Hà Nội là Thủ đô, mà Thủ đô là đô thị đứng đầu, chỉ có một. Hà Nội là trung tâm chính trị, trung tâm văn hóa của cả nước. Do đó, người Hà Nội phải làm sao phát huy được truyền thống hào hoa, thanh lịch, văn hiến và anh hùng, Thủ đô của lương tri và phẩm giá con người; tập trung xây dựng môi trường văn hóa, xây dựng con người, xây dựng môi trường hòa bình ổn định là chức năng rất cơ bản của Thủ đô. Mỗi tỉnh, thành phố có một đặc thù riêng, nhưng Hà Nội chỉ có một, vẻ đẹp không nơi nào có được. Hà Nội cần xây dựng văn hóa, giữ gìn cho được các di sản văn hóa bởi đây là "nguồn sống, động lực, trách nhiệm của các thế hệ đi sau."*
>
> **(Trích phát biểu chỉ đạo của Tổng Bí thư NGUYỄN PHÚ TRỌNG tại Hội nghị Đại biểu Quốc hội tiếp xúc cử tri Đơn vị bầu cử số 1 của Hà Nội ngày 1.7.2023)**

Có thể nói, Chương trình 06 đã góp phần giúp TP có thêm nguồn lực để tập trung vào nhiệm vụ phát triển văn hóa, con người Thủ đô trong thời kỳ mới.

Nhiều kết quả tích cực

Nhấn mạnh về nguồn lực phát triển văn hóa, biến văn hóa trở thành nguồn lực nội sinh, tại Hội nghị tiếp xúc cử tri ngày 14.10.2023, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng từng chỉ rõ: "Quốc gia nào cũng có thủ đô. Nhưng Hà Nội là một Thủ đô thật đặc biệt. Hà Nội vô cùng giàu có và phong phú về các giá trị văn hóa, lịch sử, cả xưa và nay…".

Để phát huy vốn văn hóa sẵn có theo đánh giá của Tổng Bí thư, cùng những chỉ tiêu, nhiệm vụ đặt ra tại Chương trình 06, việc thực hiện chương trình liên tục được các cấp, các ngành dồn lực triển khai; tạo tác động tích cực đến đời sống người dân, được nhân dân đồng tình và hưởng ứng. Theo bà Trần Thị Vân Anh, Phó Giám đốc Sở VHTT Hà Nội, đáng mừng là hiện nay có 14/18 chỉ tiêu của chương trình đã hoàn thành và đang tập trung nâng cao chất lượng. Đối với những chỉ tiêu còn lại, TP đề ra nhiều giải pháp đồng bộ để "về đích", nhất là với những chỉ tiêu khó.

Trong xây dựng môi trường văn hóa, bà Trần Thị Vân Anh nêu rõ, đây là một trong những nội dung được đặc biệt quan tâm. Cụ thể trong thời gian qua, TP đã chú trọng nâng cao chất lượng các tiêu chí về lĩnh vực VHTTDL trong xây dựng nông thôn mới các cấp đến năm 2025. Nâng cao chất lượng công tác quản lý và tổ chức lễ hội truyền thống theo các tiêu chí do Bộ VHTTDL ban hành. Nhiều quận, huyện đã tập trung nâng quy mô lễ hội từ xã, phường, thị trấn lên cấp quận, huyện; đầu tư xây dựng các chương trình nghệ thuật dựa trên tích sử lễ hội để trở thành sản phẩm công nghiệp văn hóa (CNVH), thu hút đông đảo du khách trong nước và quốc tế; phục vụ phát triển du lịch, kinh tế - xã hội của địa phương.

TP đã tập trung tuyên truyền, nâng cao vai trò của mỗi công dân Thủ đô, gia đình, thôn, làng, tổ dân phố, phường, xã trong việc xây dựng môi trường văn hóa, người Hà Nội thanh lịch, văn minh, sống nhân ái, nghĩa tình. Đồng thời, triển khai thực hiện hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam trong thời kỳ mới; thực hiện Kết luận của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2021…

Các hoạt động văn hóa, văn nghệ được tăng cường tổ chức nhằm nâng cao đời sống văn hóa của người dân Thủ đô (Ảnh: Biểu diễn múa rối nước truyền thống tại Nhà hát nghệ thuật đương đại Việt Nam)

Bên cạnh những kết quả đạt được, bà Trần Thị Vân Anh cũng thẳng thắn nhìn nhận vẫn còn một số hạn chế. Trong đó, việc phát triển CNVH, khai thác, phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa sau đầu tư còn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế của địa phương. Việc đầu tư nguồn lực để đào tạo, bồi dưỡng, bố trí nhân lực, đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ phát triển văn hóa, giáo dục, CNVH chưa đạt được hiệu quả như mong muốn. Việc thực hiện nếp sống văn minh đô thị cũng còn hạn chế, tình trạng vi phạm lấn chiếm vỉa hè, lòng đường để kinh doanh, vi phạm trật tự xây dựng vẫn diễn ra ở nhiều nơi…

Tiết mục biểu diễn của Đội thiếu nhi huyện Thường Tín tại Liên hoan đồng ca, hợp xướng và múa tập thể thiếu nhi Thủ đô năm 2024 Ảnh: THANH MAI

Tập trung xây dựng môi trường văn hóa, lối sống văn minh

Có thể nói, tồn tại nêu trên cũ có, mới có nhưng đều đặt ra cho văn hóa Hà Nội những nhiệm vụ mới trong phát triển. Đặc biệt, để hoàn thành chỉ tiêu, nhiệm vụ thuộc Chương trình 06, Hà Nội cần triển khai nhiều hoạt động có tầm chiến lược, đồng bộ và có tính khả thi cao.

Cụ thể trong xây dựng môi trường văn hóa, Phó Giám đốc Sở VHTT Hà Nội Trần Thị Vân Anh cho biết, phải bắt đầu từ gia đình, cơ quan, đơn vị, trường học; từ các hoạt động liên quan đến thực hiện nếp sống văn minh trong cưới, tang, lễ hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; chú trọng thực hiện 2 Bộ quy tắc ứng xử đã được ban hành… Đặc biệt, phải nhân rộng những mô hình hay, cách làm hiệu quả trong xây dựng môi trường văn hóa; có kế hoạch khen thưởng kịp thời nhằm động viên những cá nhân, điển hình tiên tiến trong xây dựng môi trường văn hóa. Bên cạnh đó, Hà Nội cũng đang xây dựng các tiêu chí về gia đình văn hóa, tổ dân phố, xã, phường, thị trấn tiêu biểu. Do đó, các đơn vị cần có sự rà soát, đánh giá để có được bộ tiêu chí phù hợp với vị trí, vai trò của Thủ đô.

Về xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh, bà Trần Thị Vân Anh cho hay, phải tập trung vào các từ khóa "hào hoa, thanh lịch, nghĩa tình, văn minh"; chú trọng đến đối tượng học sinh, xây dựng trường học hạnh phúc, thân thiện, nói không với bạo lực. Đối với xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học, Phó Giám đốc Sở VHTT Hà Nội lưu ý, cần thực hiện nghiêm túc từ những việc làm nhỏ nhất như dạy học sinh văn hóa chào hỏi, cho đến giáo dục lối sống văn minh, ý thức chấp hành pháp luật…

Bà Trần Thị Vân Anh cũng đặc biệt nhấn mạnh đến việc nghiên cứu, sớm đưa môn Hà Nội học vào giảng dạy trong các trường để góp phần giáo dục cho thế hệ học sinh Thủ đô niềm tự hào và trân trọng những giá trị truyền thống; khơi dậy khát vọng cống hiến; nâng tầm văn hóa, phát triển con người Hà Nội.

Đồng thời, cần có cơ chế phối hợp chặt chẽ, hài hòa giữa gia đình, nhà trường và xã hội; đề cao vai trò, trách nhiệm của gia đình trong việc nuôi dưỡng, giáo dục trẻ em và thanh thiếu niên, cùng với nhà trường giáo dục, hình thành nhân cách, đạo đức và kỹ năng ứng xử văn minh. Hà Nội cũng cần tiếp tục phát huy hiệu quả việc thực hiện Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình; xây dựng và nhân rộng các mô hình gia đình văn hóa tiêu biểu, "ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu thảo hiền, vợ chồng hòa thuận, anh chị em đoàn kết, thương yêu nhau".

Để tạo hiệu ứng lan tỏa, theo nhiều chuyên gia, các địa phương của Hà Nội cần đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền đến mọi tầng lớp nhân dân về trách nhiệm của mỗi công dân trong phát triển văn hóa Thủ đô, thực hiện nếp sống văn minh; đưa yếu tố văn hóa vào tuyên truyền một cách sáng tạo. Trong đó, cần làm rõ các thành tố của hệ giá trị gia đình, đặc trưng của người Hà Nội thanh lịch, văn minh để người dân hiểu và làm theo. Bên cạnh đó, cần chú trọng công tác biểu dương gia đình văn hóa; cùng với người dân đấu tranh mạnh mẽ với các hành vi phản văn hóa, đi ngược với thuần phong mỹ tục... ■

Sắc màu thổ cẩm Nam Giang

● KHÁNH CHI

Huyện miền núi Nam Giang (Quảng Nam) là nơi có đông đồng bào các dân tộc Cơ Tu, Triêng, Tà Riềng, Ve… sinh sống, tập trung ở các xã La Dêê, Đắc Tôi, La Êê, Đắc Pring, Đắc Pre, Tà Bhing. Nghề dệt thổ cẩm truyền thống được đồng bào nơi đây giữ gìn qua bao đời, tạo nên những trang phục rực rỡ sắc màu, góp phần làm đẹp thêm bức tranh văn hóa độc đáo của vùng cao Nam Giang.

Trang phục thổ cẩm trong đám cưới đồng bào Cơ Tu ở Nam Giang

Trình diễn trang phục thổ cẩm truyền thống tại Liên hoan cồng chiêng Nam Giang 2024

Nghề dệt thổ cẩm của dân tộc Cơ Tu (Quảng Nam) đã được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, đây là cơ hội để tôn vinh, bảo tồn, phục hồi, phát triển nghề thủ công truyền thống, giữ gìn bản sắc văn hóa các dân tộc.

Giữ nghề dệt thổ cẩm ở Zara

Làng dệt thổ cẩm Zara ở xã Tà Bhing vẫn còn bảo tồn nguyên vẹn những kỹ thuật dệt lâu đời của cộng đồng người Cơ Tu. Với nỗ lực bảo tồn, truyền nghề, sản phẩm thổ cẩm ở Zara ngày càng đa dạng, đẹp mắt, làng nghề trở thành một trong những điểm du lịch cộng đồng hấp dẫn du khách.

Đồng bào Cơ Tu ở Zara vẫn giữ nguyên cách làm cổ xưa, các công đoạn như trồng bông, gai, đay, xe sợi, nhuộm, dệt vải, tạo hoa văn, tra cườm, thêu, may trang phục đều được thực hiện bằng phương pháp thủ công, khép kín, do chính đồng bào ở làng tự tay chuẩn bị.

Dự án du lịch dựa vào cộng đồng Cơ Tu được triển khai ở Nam Giang mang lại nhiều cơ hội để sản phẩm thổ cẩm tiếp cận khách, mở rộng thị trường. Du khách đến tham quan các điểm du lịch, trải nghiệm, xem nghệ nhân dệt thổ cẩm và thích thú khi mua sản phẩm do đồng bào Cơ Tu tạo nên từ những chiếc khung dệt đơn giản làm bằng các thanh gỗ, tre, nứa kết hợp lại.

Tại làng dệt Zara hiện có khoảng 40 sản phẩm như áo, khố, váy quấn, khăn choàng, tấm đắp, túi xách…, được đầu tư chú trọng về mẫu mã, chất lượng nên rất thu hút du khách. Sản phẩm của làng dệt Zara đã được công nhận OCOP 3 sao.

Phụ nữ Cơ Tu ai cũng biết dệt thổ cẩm từ bé, trong nhà bao giờ cũng có vài khung dệt để tự tay làm ra những trang phục trong đời sống hằng ngày cho các thành viên như váy yếm, khố, áo, tấm aduông và k'con điu con... Đặc biệt, kỹ thuật nhuộm chàm đã góp phần tạo nên nét độc đáo trên nền vải thổ cẩm Cơ Tu. Bông vải sau khi thu hoạch sẽ được phơi khô, quay tơ kéo thành sợi. Thân, lá của cây tà râm mọc rất nhiều trong rừng được tìm về giã nát, ngâm trong ché khoảng một tuần, vắt bã lấy nước nhuộm. Cùng với đó là vỏ ốc giã mịn, đốt thành tro; hạt ngô rang cháy đen, giã nát trộn cùng tro vỏ ốc. Tất cả hòa đều với nước cốt cây tà râm, lọc bỏ cặn rồi ngâm sợi bông trắng đã se thành sợi khoảng 10 ngày sẽ cho ra sợi vải màu chàm đặc trưng. Sợi vải khi ngâm chàm có mùi thơm dịu nhẹ, phơi khô lên màu rất sắc sảo và lâu phai. Theo quan niệm của đồng bào, phụ nữ mang thai không được tham gia quy trình tạo màu, nhuộm chàm sợi vải, nếu không sẽ bị hỏng, không lên màu.

Một trong những nét độc đáo của thổ cẩm chính là hoa văn cườm đính trên trang phục. Muốn dệt nên một chuỗi hoa văn cườm, người dệt phải cắt sợi ngang rồi tùy theo tưởng tượng, sáng tạo mà có cách chèn các hạt cườm vào cho phù hợp, hoa văn càng cầu kỳ, tinh xảo càng đòi hỏi người dệt phải thật sáng tạo, khéo léo, kiên trì.

Làm mới sản phẩm truyền thống

Cũng từ khi có thêm thu nhập từ việc dệt thổ cẩm, phục vụ khách tham quan và mua các sản phẩm làng nghề làm quà lưu niệm, các chị em ở làng Zara có thêm động lực để gìn giữ, bảo tồn nghề truyền thống. Các chị được tham gia nhiều lớp tập huấn để cải thiện thêm về mẫu mã, phối màu sắc, kỹ thuật cắt may… Các mặt hàng của làng nghề dệt Zara cũng được bày bán tại các hội chợ quảng bá sản phẩm địa phương, các sự kiện du lịch, văn hóa trong và ngoài tỉnh. Sản phẩm thổ cẩm truyền thống ngày càng sáng tạo, độc đáo để có thể tiếp cận nhiều thị trường, thu hút du khách.

Tại liên hoan *Âm vang cồng chiêng* lần thứ VI vừa được huyện Nam Giang tổ chức, hoạt động trình diễn trang phục thổ cẩm truyền thống của đồng bào Cơ Tu, Ve, Tà Riềng… ngập tràn màu sắc đã thu hút sự quan tâm, cổ vũ nhiệt tình của đông đảo khán giả. Điều đặc biệt hơn là trên nền chất liệu thổ cẩm truyền thống, các trang phục được thiết kế tinh tế, tiếp thu, kế thừa, kết hợp có chọn lọc giữa các yếu tố hiện đại với vẻ đẹp truyền thống, dễ tiếp cận với thế hệ trẻ hơn.

Theo ông Trần Ngọc Hùng, Trưởng Phòng VH&TT huyện Nam Giang, trang phục thổ cẩm đã trở thành biểu tượng văn hóa đặc trưng của địa phương. Việc cách tân trang phục thổ cẩm không chỉ giúp quảng bá văn hóa của bà con mà còn khẳng định vị thế của thổ cẩm trong tương lai, góp phần vào việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa các dân tộc, thu hút sự chú ý của du khách, những người yêu thích thời trang, các nhà thiết kế, đồng thời tạo sức hấp dẫn với những người yêu thích tìm hiểu về văn hóa của đồng bào Quảng Nam nói chung, trên địa bàn huyện Nam Giang nói riêng. ■

Xây dựng "Làng văn hóa đặc trưng" ở Hòa Vang

Ủy ban MTTQ Việt Nam huyện Hòa Vang (TP Đà Nẵng) vừa tổ chức Hội nghị phản biện xã hội dự thảo đề án xây dựng "Làng văn hóa đặc trưng" thôn Phong Nam và thôn Bồ Bản (huyện Hòa Vang) với sự tham dự của nhiều người dân làng, xã 2 thôn.

Xây dựng "Làng văn hóa đặc trưng" được xác định góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị di tích lịch sử, phong tục, tập quán lâu đời và các lễ hội truyền thống gắn với phát triển du lịch. Đề án thực hiện đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 với mục tiêu chính là giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, nét đẹp truyền thống, tạo sự chuyển biến rõ nét, đột phá trong việc xây dựng các làng, thôn, khu dân cư, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân, gắn với các tiêu chí "Xã nông thôn mới nâng cao" và "Xã nông thôn mới kiểu mẫu" cùng các yếu tố đặc trưng riêng của địa phương.

Thôn Phong Nam nằm ở trung tâm xã Hòa Châu, huyện Hòa Vang, có 848 hộ với gần 3.200 nhân khẩu, 10 tổ. Tại đây còn lưu giữ một số công trình kiến trúc quan trọng như: Đình làng Phong Lệ (cũng là đình thờ Thần Nông), nhà thờ Tiền hiền chư phái tộc, miếu Thái giám… và phong cảnh làng quê truyền thống.

Làng Bồ Bản có bề dày lịch sử 500 năm, ngôi đình làng là di tích văn hóa lịch sử cấp quốc gia, được nhiều người biết đến. Gắn với di tích đình làng Bồ Bản là quần thể các công trình văn hóa có giá trị gồm: Miếu Thần Nông, mộ Tiền hiền, giếng cổ, Âm Linh tự… Ngoài ra, có 2 cơ sở tôn giáo là chùa Phật giáo Hưng Quang và chùa Minh sư Thọ Quang.

NGỌC HÀ

Có nên **chọn nghề cho con?**

● **PHAN NGÂN**

Làm cha mẹ ai cũng mong muốn con mình thành đạt, không phải để lo lại cho cha mẹ, cũng chẳng phải để rạng danh gia đình hay không phụ công sức đã bỏ ra lo cho con ăn học, mà là để con có cuộc sống hạnh phúc, ấm êm…

Giới trẻ ngày nay thường tự tìm hiểu và đưa ra quyết định riêng cho bản thân về định hướng nghề nghiệp (ảnh minh họa)

Đó là nhu cầu chính đáng của tất cả các bậc phụ huynh, tuy nhiên, xung quanh việc chọn nghề, chọn trường cho con cũng có nhiều chuyện đáng bàn.

Khi cha mẹ và con cái không đồng quan điểm

Vẫn biết ba mẹ là người đi trước, có nhiều kinh nghiệm thì sẽ có dự đoán cho tương lai tốt hơn con trẻ, nhưng khổ nỗi nhiều khi mong muốn của cha mẹ và con cái lại không cùng chung tiếng nói. Nhiều phụ huynh ép con phải nối nghiệp, bởi lẽ họ đã gây dựng sự nghiệp thành công, giờ các con chỉ việc nối tiếp sẽ thuận lợi hơn rất nhiều. Thực tế thì không phải lúc nào con cái cũng chấp nhận nối nghiệp gia đình, nhất là những ngành nghề đòi hỏi phải có đam mê lẫn tố chất. Giới trẻ bây giờ năng động và tự lập sớm, thích đi theo con đường riêng của mình chứ không dễ "uốn" như những thế hệ trước. Bởi vậy, khoảng cách giữa cha mẹ và con cái vô hình trung bị kéo giãn ra, đôi khi xảy ra xung đột chỉ bởi việc chọn nghề cho tương lai.

Có những trường hợp xung đột diễn ra gay gắt chỉ vì con không nghe sự sắp đặt của cha mẹ. Nhiều phụ huynh bất lực vì khuyên bảo, giải thích mãi mà con vẫn nằng nặc đòi học theo ý thích, họ đành ngậm đắng nuốt cay chiều theo nhưng không quên đe dọa: "Rồi mai mốt thất bại mới sáng mắt ra, lúc đó đừng khóc lóc, than vãn". Con cái thì tự ái vì thái độ coi thường của ba mẹ, thành ra có thanh niên đi học đại học là tự kiếm việc làm thêm, trang trải học hành với tư tưởng phải khẳng định bản thân để cha mẹ phải công nhận.

Có nên chọn nghề cho con?

Công bằng mà nói, cha mẹ là những người đi trước, đã từng trải qua thất bại, va chạm cuộc sống nhiều nên cái nhìn có phần sáng suốt, đúng đắn hơn con cái. Việc phụ huynh lựa chọn nghề cho con không có gì sai, điều này giúp rút ngắn thời gian cho giới trẻ, bởi thay vì phải lăn xả, trải nghiệm để rút ra bài học thì nhờ sự hướng dẫn của người lớn, họ đã hiểu được bài học đó rồi. Việc cha mẹ định hướng nghề nghiệp cho con dựa trên năng lực của con là một thuận lợi mà không phải ai cũng có được.

Tuy nhiên, không phải bậc cha mẹ nào cũng am hiểu về thị trường nghề nghiệp cũng như khả năng của con mình, nên việc định hướng đa phần là do cảm tính. Nhiều phụ huynh cứ muốn con theo những nghề thu nhập cao nhưng lại không xét tới yếu tố khả năng của con có đáp ứng được không. Một số khác thì ép con theo nghề cha mẹ vì nghĩ rằng có cơ sở sẵn, chỉ cần học ra trường là đã được hỗ trợ từ A->Z.

Đa số người lớn cứ nghĩ rằng mình từng trải thì lựa chọn sẽ đúng đắn hơn con mà quên mất giới trẻ ngày nay tiếp cận nhiều nguồn thông tin nên nhiều khi còn am hiểu hơn cả cha mẹ. Dù là người đi trước, nhưng không phải ai nào cũng cập nhật thông tin kịp với tốc độ phát triển của thời đại. Có những ngành nghề mới mà cha mẹ cũng chưa nghe lần nào. Nhưng con cái thì khác, chúng nhanh nhạy hơn, bắt kịp tốc độ phát triển của công nghệ 4.0, vì vậy không chờ cha mẹ tư vấn, chúng tự tìm hiểu và đưa ra quyết định riêng cho bản thân. Nhiều bạn sinh viên mới ra trường nhưng kinh nghiệm làm việc đã 3, 4 năm rồi. Nói vậy để thấy giới trẻ ngày nay rất năng động, không phải nói gì nghe đấy như thế hệ trước kia.

Mỗi người chỉ có một lần để sống, một đam mê để theo đuổi. Cứ nghe theo sự sắp đặt của cha mẹ để rồi ra trường mới nhận ra mình chẳng hề đam mê, làm việc không hứng thú thì thật là bi kịch. Rõ ràng, sự định hướng nghề nghiệp từ cha mẹ là cần thiết nhưng phải lắng nghe và tôn trọng ý kiến của con. Suy cho cùng, chính con là người làm việc, sống cùng với nghề đó suốt đời chứ không phải cha mẹ.

Xét cho cùng, nghề nào cũng đáng quý. Thay vì ép buộc con lựa chọn những ngành "hot" thì hãy định hướng cho con lựa chọn đúng nghề mà con yêu thích, phân tích những khó khăn, thuận lợi để con có cái nhìn đúng đắn, đưa ra được định hướng cho tương lai của mình.■

Hồi sinh sự sống diệu kỳ cho bé gái 7 tuổi bị suy tim giai đoạn cuối

Mới đây, đội ngũ thầy thuốc Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức đã tiến hành ghép tim thành công cho bệnh nhi nữ T.T.D.L (7 tuổi, Hà Nội). Đây là ca ghép tim cho trẻ em thứ 10 tại Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức.

Cách đây 3 năm, cháu L. được chẩn đoán bệnh lý cơ tim giãn và điều trị bảo tồn bằng các thuốc đặc hiệu tại Bệnh viện Nhi Trung ương. Thời gian gần đây, bệnh tình của cháu tiến triển nhanh và nặng, đáp ứng với thuốc rất kém, bệnh nhi được chẩn đoán suy tim giai đoạn cuối, lựa chọn điều trị tối ưu là phương pháp ghép tim.

Các chuyên gia tại Trung tâm Tim mạch và Lồng ngực (Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức) cho biết: Mỗi năm cả nước chỉ có vài trường hợp chết não hiến tạng, cơ hội tìm người hiến tạng phù hợp để ghép tim cho trẻ em rất khó khăn. Bệnh cảnh suy tim giai đoạn cuối khiến cháu L. khó thở, phải sinh hoạt tại giường, đáp ứng điều trị kém. Nếu không được ghép tim, cơ hội sống sót cho bệnh nhi là rất thấp. May mắn cháu đã được một người chết não hiến tặng tim, giúp cháu hồi sinh sự sống. Các chỉ số tạng của người hiến và người nhận tạng hoàn toàn phù hợp, tuy nhiên chỉ số cơ thể của người hiến lớn hơn 3,5 lần bệnh nhi. Sự chênh lệch quá cao về chỉ số cơ thể mang lại nhiều khó khăn về phẫu thuật và hồi sức sau ghép, là thách thức với các trung tâm ghép cả trong nước và trên thế giới.

Tại Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức, các bác sĩ đã tiên lượng những khó khăn trên và đưa ra phác đồ điều trị tích cực cho bệnh nhi. Sau một tuần ghép tim, cơ thể của bệnh nhi đã dần thích nghi với trái tim mới. Sau 3 tuần phẫu thuật, cháu hồi phục rất tốt. Bệnh nhi tỉnh táo, ăn uống, sinh hoạt bình thường, đủ điều kiện được ra viện. Chỉ mới 3 tuần trước thôi, cháu L. còn khó thở, phải sinh hoạt tại giường, giờ đây, cháu đã khỏe mạnh, chạy nhảy tung tăng, vui vẻ và tràn đầy sức sống. Cảm kích trước tấm lòng tận tụy cứu chữa và chăm sóc của các thiên thần áo trắng, cháu hạnh phúc viết thư tay gửi lời cảm ơn tới các bác sĩ và mong sớm khỏe mạnh để được quay trở lại trường học cùng các bạn.

Các chuyên gia đánh giá, dù công tác ghép tạng của Việt Nam xuất phát sau thế giới 40 năm nhưng lại có tốc độ phát triển vượt bậc và đuổi kịp thế giới. Những năm qua, các ca ghép tạng thành công, hồi sinh sự sống cho biết bao bệnh nhân như một lời khẳng định tay nghề của y bác sĩ nước nhà đã tiếp cận và chinh phục được những kỹ thuật đỉnh cao trong lĩnh vực ghép tạng.

Để có thể làm được điều đó là nỗ lực không ngừng nghỉ, cố gắng học hỏi, rèn luyện và nâng cao kỹ thuật, kiến thức của các nhà khoa học, thầy thuốc, phẫu thuật viên với mong muốn mang lại sự sống cho hàng ngàn bệnh nhân.

THẢO LAM

Sau 3 tuần phẫu thuật, cháu L. đã hồi phục rất tốt, khỏe mạnh, chạy nhảy tung tăng, vui vẻ và tràn đầy sức sống

Ngẩng cao đầu rời Olympic

● **THU SÂM (từ Paris, Pháp)**

Trong thi đấu thể thao ai cũng muốn thắng, ai cũng muốn bước lên bục vinh quang cao nhất, nhưng không phải cứ muốn là được bởi giữa ước mơ và thực tế có khi lại là khoảng cách không thể lấp đầy.

Tinh thần quật cường

Sau khi "cày" nhọc nhằn xong lượt chèo ở tứ kết Olympic Paris 2024, tay chèo vừa bước sang tuổi 35 Phạm Thị Huệ đã có thể cười tươi, vì dù không thể cải thiện thứ hạng nhưng Huệ đã đạt được mục tiêu vượt qua chính mình. Thành tích 7 phút 56 giây 96 tại vòng tứ kết là thành tích tốt nhất của Huệ trong năm nay. Và đó cũng là thành tích giúp cô xếp thứ hai châu Á và thứ nhất Đông Nam Á ở vòng này.

Tay chèo thuộc đơn vị chủ quản là Đà Nẵng tâm sự: "Khi được có mặt trong tốp 24 thế giới để tranh chấp ở tứ kết, tôi đã biết tôi nằm ở vị trí thứ 24 rồi. Dù biết là như vậy nhưng tôi không muốn từ bỏ, vẫn cố vươn lên giống như tinh thần quật cường của người Việt Nam vậy. Sau khi xuất phát được 300m, tôi biết tôi đang là người cuối cùng trong đợt đua nhưng vẫn nhất quyết không bỏ cuộc. Tôi vẫn cố gắng chắc tay chèo thi đấu với ý chí mạnh nhất để về đích".

Thực ra việc lọt vào tới tứ kết Olympic với Phạm Thị Huệ đã là một thành tích đáng ghi nhận. Bởi với vóc dáng nhỏ bé của người Đông Nam Á, việc đua tài với các đối thủ cao lớn vượt bậc ở một môn thể thao đòi hỏi nhiều sức lực đã là một nỗ lực lớn. Thế nên không có gì phải buồn, phải tiếc cho Huệ bởi cô đã chiến đấu hết mình, đã có được thành tích tốt nhất. Từ đó cho thấy được khát vọng, ý chí của con người Việt Nam và tinh thần không bao giờ từ bỏ trước khó khăn. "Trong thi đấu với tôi không có từ "giá như" và không có từ "có cơ hội làm lại lần sau". Bởi mỗi cuộc đua khi kết thúc, tức là đã khép lại, tôi sẽ không bao giờ có thể thay đổi được thành tích. Vì thế tôi luôn nỗ lực tối đa, không từ bỏ dù trong bất cứ hoàn cảnh nào", Phạm Thị Huệ bày tỏ.

Sau kỳ Olympic này, nữ VĐV kỳ cựu đã có thể trở về trong vòng tay thân thương của gia đình và kể chuyện với 2 cô con gái về Thế vận hội, về những nỗ lực tột độ cho lần đầu tiên ấy. Có thể 4 năm sau khi Olympic tiếp theo được tổ chức, Huệ sẽ không còn thi đấu nhưng với một VĐV có ý chí và nghị lực mạnh mẽ như cô thì không gì là không thể. Và đó cũng chính là lý do để Thể thao Việt Nam luôn để lại hình ảnh đẹp về những nỗ lực vượt khó.

Thùy Linh luôn được các cổ động viên nhiệt thành ủng hộ vì màn thi đấu đầy cống hiến trước các đối thủ đẳng cấp

Phạm Thị Huệ đã có thành tích tốt tại Olympic

Ý chí không từ bỏ

Còn với tay vợt nữ số 1 Việt Nam Nguyễn Thùy Linh, dù còn tiếc nuối vì đã bám đuổi sít sao nhưng cuối cùng vẫn không thể vượt qua tay vợt hơn tới 15 bậc trên bảng xếp hạng thế giới. Tuy nhiên với những gì đã thể hiện, Thùy Linh vẫn xứng đáng nhận được sự khen ngợi tại kỳ Olympic này. Sau trận thắng dễ ở lượt ra quân, Thùy Linh đã bước vào trận đấu gặp tay vợt Mỹ, gốc Trung Quốc Beiwen Zhang. Dù đối thủ rất mạnh nhưng Linh đeo bám quyết liệt và chỉ chịu thua với điểm số sát nút trong cả 2 séc, đều là 20-22.

Dù thua trận nhưng ngay khi rời sân, tay vợt Nguyễn Thùy Linh vẫn nhận được tràng pháo tay nhiệt thành của khán giả Pháp. Cô cũng được các hãng thông tấn lớn phỏng vấn ngay sau khi vừa kết thúc thi đấu. Bên ngoài sân nhóm cổ động viên cổ vũ đến khản cả giọng trong 2 hiệp Linh thi đấu, vẫn chờ sẵn. Dù việc chờ đợi cô là khá lâu vì sau khi thi đấu, VĐV còn phải dành thời gian thả lỏng. Dù mệt và tiếc nhưng khi thấy các CĐV đang đợi, Thùy Linh vẫn nở nụ cười tươi rói và hỏi thăm xem các VĐV mua vé có khó khăn không, hành trình đi đến đây thế nào. "Hot girl" của làng Cầu lông Việt Nam cũng dành thời gian chụp ảnh cùng các tình nguyện viên trước khi đi bộ ra bãi để xe rồi trở về Làng VĐV Olympic.

> *Dù mong ước là có thể tiến càng sâu càng tốt, nhưng thực tế khó khăn khiến tôi phải dừng bước dù đã thi đấu với hơn 100% sức lực. Tôi thực sự biết ơn tình cảm của mọi người và sẽ nỗ lực tập luyện, thi đấu tốt để đáp lại những tình cảm tốt đẹp đó.*
>
> **(VĐV NGUYỄN THÙY LINH)**

"Tôi rất tiếc vì không thể đi tiếp nhưng tôi đã nỗ lực hết mình. Olympic là đấu trường lớn, với nhiều tay vợt hàng đầu thế giới nên mỗi trận đấu là một cuộc chiến đầy khốc liệt. Dù mong ước là có thể tiến càng sâu càng tốt, nhưng thực tế khó khăn khiến tôi phải dừng bước dù đã thi đấu với hơn 100% sức lực. Tôi thực sự biết ơn tình cảm của mọi người và sẽ nỗ lực tập luyện, thi đấu tốt để đáp lại những tình cảm tốt đẹp đó. Trước mắt tôi vẫn sẽ còn những giải đấu lớn và sẽ tiếp tục mang theo tinh thần, ý chí quyết tâm không từ bỏ để thi đấu tại những giải đấu này", Thùy Linh chia sẻ sau khi kết thúc hành trình Olympic.

Và nỗ lực đáng ghi nhận

Rạng sáng 1.8, tay vợt mới lần đầu dự Olympic Lê Đức Phát cũng đã khép lại hành trình dự Olympic sau trận thua 1-2 trước tay vợt người Ấn Độ Prannoy. Ở trận đấu này dù gặp đối thủ hơn mình tới 57 bậc trên bảng xếp hạng thế giới nhưng Phát cũng đã nhập cuộc tự tin, tạo bất ngờ trong séc 1 khi thắng với điểm số 21-16. Tuy nhiên đẳng cấp đã lên tiếng, sau séc đầu choáng váng Prannoy đã kịp bừng tỉnh và thắng lại ở 2 séc sau. Giống như Thùy Linh, Phát cũng rời sân trong sự hò reo của khán giả. Trước đó dù được đánh giá thấp hơn đối thủ nhưng Phát cũng đã thể hiện được sự tự tin khi ra biển lớn và đã có thể ngẩng cao đầu rời Olympic.

Có thể thấy việc Phạm Thị Huệ, Thùy Linh, Lê Đức Phát hay các VĐV khác của Thể thao Việt Nam không thể đi vào các vòng tranh chấp huy chương tại kỳ Olympic này là điều đã nhìn thấy từ trước. Ngay như niềm hy vọng lớn nhất để đoạt huy chương là xạ thủ Trịnh Thu Vinh, nội dung 10m súng ngắn hơi nữ cũng vậy. So với Hoàng Xuân Vinh, khi đến với Olympic, Thu Vinh không có "số má" bằng, cô cũng chưa từng thi đấu tại nhiều giải đấu lớn, chưa từng đạt nhiều thành tích như Hoàng Xuân Vinh. Để có tấm HCV, HCB Olympic Rio 2016, Hoàng Xuân Vinh cũng từng đứng thứ tư tại Olympic London 2012.

Muốn có thành tích thì phải có quá trình tập luyện, thi đấu và trưởng thành, phải trải nghiệm ở nhiều đấu trường lớn, chứ không phải cứ muốn là vươn đến đấu trường lớn nhất thế giới. Vì thế việc Thu Vinh đứng thứ tư nội dung 10m súng ngắn hơi nữ đã là một nỗ lực đáng ghi nhận. Cô sẽ còn tranh tài ở nội dung 25m súng ngắn thể thao, nhưng đây không phải là nội dung sở trường của Thu Vinh. Vì thế không nên đặt quá nhiều kỳ vọng vào nữ xạ thủ ngành Công an này.

Trong quá trình tác nghiệp, người viết ấn tượng với câu nói của tay chèo Phạm Thị Huệ: "Cuộc đời vận động viên, ai cũng muốn được thi đấu ở Olympic, được tiến vào càng sâu càng tốt. Nhưng nhiều khi mong ước lại quá xa vời so với thực tế. Vì thế chúng tôi chỉ biết nỗ lực hết mình, thi đấu với hơn 100% sức lực để không bao giờ phải hối tiếc".

Thế nên từ ước mơ, từ khát vọng đến thực tế sẽ là cả một câu chuyện dài. Và nếu muốn biến ước mơ hôm nay thành sự thật của ngày mai, đòi hỏi một quá trình không ngừng nỗ lực, không ngừng phấn đấu. Quá trình này không chỉ có một mình HLV, VĐV hoặc nỗ lực của riêng ngành Thể thao mà còn cần đến sự hỗ trợ, chung sức, đồng lòng của toàn xã hội. ■

Không tránh khỏi **điều tiếng**

● **KHẢI HƯNG**

Suốt 100 năm qua, chính quyền thành phố Paris (Pháp) cấm tổ chức bơi lội trên sông Seine vì nồng độ khuẩn E.coli cao gấp nhiều lần ngưỡng cho phép. Chỉ đến Thế vận hội Paris 2024, dòng sông thơ mộng này mới được đưa vào sử dụng trở lại, khi trở thành địa điểm thi đấu nội dung ba môn phối hợp và các môn bơi lội ngoài trời. Thế nhưng sau những cuộc thi, sông Seine không tránh khỏi những điều tiếng.

Để đảm bảo điều kiện thi đấu, chính quyền Paris đã đầu tư tới 1,5 tỉ USD để làm sạch dòng sông. Đây là khoản đầu tư lớn nhất của ban tổ chức, hơn gấp nhiều lần kinh phí cải tạo các sân vận động hay xây dựng các sàn đấu dã chiến. Tuy vậy, sông Seine và Paris vẫn không thể tránh khỏi điều tiếng. Sau lượng mưa cao bất thường trong những tháng đầu năm, các cuộc kiểm tra nước sông phát hiện mức vi khuẩn E.coli cao hơn gấp 20 lần so với mức mà Liên đoàn ba môn phối hợp thế giới cho là chấp nhận được.

Tuy nhiên, hồi đầu tháng 7, bà Anne Hidalgo, Thị trưởng Paris quyết định tự bơi trên sông Seine để chứng minh rằng chất lượng nước hoàn toàn ổn. "Thật ngọt ngào và tuyệt hảo. Đây là thành quả của rất nhiều sự nỗ lực. Tôi nhớ ban đầu, khi chuẩn bị cho chiến dịch tranh quyền đăng cai Thế vận hội, Liên đoàn ba môn phối hợp thế giới đã hỏi: Tại sao không tổ chức một cuộc thi ba môn phối hợp ở sông Seine? Các vận động viên có thể bơi ở sông Seine không? Hôm nay chúng ta có thể nói rằng họ có thể", bà Hidalgo nói.

Tại Thế vận hội, VĐV ba môn phối hợp Seth Rider của Mỹ áp dụng phương pháp lạ kỳ để ngăn chặn nhiễm trùng nghiêm trọng. Đó là tự… "tăng ngưỡng E. coli" cho bản thân và không rửa tay sau khi sử dụng nhà vệ sinh. Các vận động viên khác tăng cường bổ sung men vi sinh với hy vọng xây dựng hệ tiêu hóa mạnh hơn để chống lại nhiễm khuẩn.

Mọi chuyện càng trở nên phức tạp hơn sau cuộc thi ba môn phối hợp hôm 31.7 vừa qua. VĐV Tyler Mislawchuk của Canada bị nôn mửa dữ dội sau khi bơi qua sông Seine, ngay trên sóng truyền hình trực tiếp. Mislawchuk về đích ở vị trí thứ 9, là một trong nhiều vận động viên kiệt sức sau khi hoàn thành ba môn phối hợp gồm bơi 1,5 km, đạp xe 40 km và chạy 10 km, nhưng là người duy nhất bị nôn mửa. Trả lời phỏng vấn sau cuộc thi, Mislawchuk chia sẻ: "Tôi không đến đây để đứng ngoài top 10. Tôi đã nỗ lực hết sức mình và không có gì phải hối tiếc. Tôi đã nôn tới mười lần rồi".

Sự cố này làm dấy lên nghi vấn về chất lượng nguồn nước sông Seine. Thậm chí tờ *New York Post* đặt ra câu hỏi: "Không biết VĐV nôn mửa do kiệt sức hay vì nước sông Seine quá bẩn". Trong khi đó, VĐV ba môn phối hợp người Bỉ, Jolien Vermeylen chia sẻ về cảm giác bơi trên sông Seine: "Tôi đã uống rất nhiều nước. Tôi không biết ngày mai mình có bị ốm hay không. Vị của nước sông Seine không giống như Coca-Cola hay Sprite. Khi thi đấu, tôi không nghĩ quá nhiều tới cảm giác bơi trên sông Seine như thế nào. Thế nhưng, ai cũng biết sông Seine đã bẩn cả trăm năm. Họ nói rằng đặt an toàn của VĐV lên hàng đầu ư? Thật nhảm nhí".

Các VĐV bơi trên sông Seine

Ngày 30.7, đã có thông báo cuộc thi ba môn phối hợp phải tạm hoãn do lo ngại về chất lượng nước của sông Seine. Tuy nhiên đến ngày hôm sau, cuộc thi vẫn diễn ra, các VĐV nam lẫn nữ đều lao mình xuống dòng sông Seine thơ mộng, biểu tượng của Paris tráng lệ. Cuộc thi diễn ra sau khi một tuyên bố chung được ban hành bởi ban tổ chức và Liên đoàn ba môn phối hợp thế giới, trong đó giải thích rằng chất lượng nước đã an toàn sau thử nghiệm.

Tuyên bố viết: "Sau cuộc họp về vấn đề chất lượng nước sông Seine diễn ra vào lúc 3h30 sáng ngày 31.7 (giờ địa phương), với sự tham dự của ban tổ chức Thế vận hội Paris 2024, đại diện của Liên đoàn ba môn phối hợp thế giới, đại diện cơ quan quan trắc môi trường và y tế thành phố Paris, các bên liên quan đã xác nhận rằng các cuộc thi ba môn phối hợp nam và nữ sẽ diễn ra theo kế hoạch vào lúc 8h và 10h45 sáng ngày 31.7. Kết quả của các phân tích nước mới nhất, nhận được vào lúc 3h20 sáng, đã được Liên đoàn ba môn phối hợp thế giới đánh giá là đạt yêu cầu, cho phép các cuộc thi ba môn phối hợp diễn ra".■

Cố gắng hết sức mình

Tối nay 2.8 (giờ Việt Nam), kình ngư Võ Thị Mỹ Tiên sẽ bước vào thi đấu vòng loại nội dung 200m hỗn hợp nữ môn bơi tại Olympic Paris 2024. Việc thi đấu với nhiều đối thủ mạnh hàng đầu thế giới ở nội dung vốn không phải sở trường sẽ là thách thức rất lớn cho Mỹ Tiên nhưng bằng sự nỗ lực của bản thân, kình ngư sinh năm 2005 này sẽ cố gắng thể hiện hết sức để có được thông số tốt nhất có thể.

Để tham dự kỳ Thế vận hội đầu tiên trong sự nghiệp, Mỹ Tiên đã được Liên đoàn Thể thao dưới nước quốc tế trao suất đặc cách ở nội dung 200m hỗn hợp nữ. Tại vòng loại Olympic vừa qua, Mỹ Tiên là nữ kình ngư Việt Nam có số điểm cao nhất với 775 điểm, xếp trên tài năng trẻ 15 tuổi Nguyễn Thúy Hiền 769 điểm, đồng thời nhận được suất đặc cách tới Paris. Hiện tại, Mỹ Tiên cũng đang là kình ngư nữ số 1 của bơi Việt Nam. Trước khi dự Olympic Paris, Mỹ Tiên đã góp mặt ở nhiều đấu trường quan trọng như giải vô địch thế giới 2022, 2023, SEA Games 31, SEA Games 32 và Asian Games 19.

Mỹ Tiên sẽ cố gắng thi đấu hết sức mình trong lần đầu tiên được tham dự Thế vận hội

Năm 2020, làng bơi Việt Nam "dậy sóng" khi Mỹ Tiên xô đổ kỷ lục của Nguyễn Thị Ánh Viên ở nội dung 400m hỗn hợp nữ độ tuổi 14-15. Tiếp đến, tại giải bơi - lặn vô địch trẻ quốc gia 2020, Mỹ Tiên tiếp tục phá một kỷ lục khác của Ánh Viên ở nội dung 200m hỗn hợp độ tuổi 14-15. Mỹ Tiên đã giành 9 HCV ở giải vô địch bơi, lặn trẻ năm đó, ngang bằng với những gì mà Ánh Viên từng lập được ở các giải trẻ trước đây.

Cô gái quê Long An được kỳ vọng sẽ là người thay thế xứng đáng vị trí của Ánh Viên trên đấu trường quốc tế. Nếu như Ánh Viên được người hâm mộ ưu ái với danh xưng "tiểu tiên cá" thì Mỹ Tiên cũng xứng đáng với tên gọi "tiểu tiên cá mới" của bơi Việt Nam. Đặc biệt, Mỹ Tiên xem Ánh Viên là thần tượng của mình và chính Ánh Viên là người truyền cảm hứng rất lớn cho nữ kình ngư 19 tuổi theo đuổi sự nghiệp.

Cũng nhờ vậy mà trong thời qua, Mỹ Tiên đã cho thấy sự tiến bộ không ngừng. Cô gái quê Long An mới ngày nào còn thi đấu tại các giải trẻ quốc gia, sau đó là giải VĐQG, SEA Games, Asian Games, giải vô địch thế giới và giờ là Olympic. Sở trường của Mỹ Tiên là các nội dung 400m tự do, 800m tự do và 1.500m tự do, do vậy việc thi đấu nội dung sở đoản 200m hỗn hợp tại Paris lần này và trước các đối thủ rất mạnh sẽ là thách thức rất lớn với kình ngư 19 tuổi. Nhưng được thi đấu tại Thế vận hội là vinh dự và là cả một hành trình đầy nỗ lực của Mỹ Tiên. Chắc chắn kình ngư quê Long An sẽ tiếp tục nỗ lực để có một phần thi thật tốt.

"Olympic là đấu trường mà bất cứ VĐV nào cũng ao ước được tham dự. Việc được thi đấu ở Olympic sẽ mang lại nhiều kinh nghiệm tốt cho em. Em sẽ cố gắng hết sức, để đạt được thông số tốt nhất, vượt lên chính bản thân mình", Mỹ Tiên bày tỏ.

NGỌC LÝ

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Deadpool & Wolverine thống trị phòng vé

Sau chưa đầy một tuần công chiếu trên màn ảnh lớn, bộ phim *Deadpool & Wolverine* của Disney đã thu về 496 triệu USD trên toàn cầu. Với sức hút mạnh mẽ, tuần thứ hai của bộ phim anh hùng này được dự kiến sẽ vượt qua doanh thu của *Despicable Me 4* - 679 triệu USD, và *Dune: Part Two* - 711 triệu USD, để trở thành bộ phim với doanh thu cao thứ hai trên toàn thế giới trong năm 2024, sau I*nside Out 2* của Disney - 1,5 tỉ USD.

Với sự kết hợp hoành tráng giữa "những lính đánh thuê lắm mồm" Wade Wilson/Deadpool của Ryan Reynolds và Logan/Wolverine của Hugh Jackman, bộ phim đánh dấu lần đầu tiên cả hai nhân vật chính thức xuất hiện trong vũ trụ điện ảnh Marvel kể từ 16 năm trước.

N.P.M

Olympic Paris đối diện với nắng nóng

Thế vận hội Olympic Paris 2024 được bắt đầu bằng lễ khai mạc dưới trời mưa, khiến cả vận động viên và khán giả đều ướt sũng.

Tuy nhiên, vào ngày 30.7, họ đã phải chịu đựng điều hoàn toàn ngược lại với tình trạng nắng nóng lên tới 36°C, khán giả còn có thể núp dưới tán cây thì những VĐV phải thi đấu trên bãi cát nóng như thiêu đốt. Trong quá trình thi đấu, các vận động viên phải nghỉ giải lao thêm để trùm những túi đá lên đầu và vai để hạ nhiệt. Với những nơi không có bóng râm như ở các trận đấu bóng chuyền bãi biển, nhiều tình nguyện viên đã phải sử dụng vòi để phun nước vào người hâm mộ và dựng biển chỉ dẫn khu vực tiếp nước.

PHƯƠNG MINH

Huyền thoại âm nhạc Bob Dylan lên màn ảnh

● **CHI MAI**

Bộ phim về huyền thoại âm nhạc Bob Dylan vừa đóng máy. *A Complete Unknown*, tên bộ phim kể về những năm đầu sự nghiệp của chủ nhân giải Nobel Văn học 2016 và đang được dư luận chú ý đặc biệt.

Nhà sản xuất tung teaser lấy bối cảnh những năm 1960, tái hiện cảnh nhân vật Bob Dylan (Timothée Chalamet đóng) đi bộ trên đường phố Manhattan, qua những địa điểm yêu thích của ca sĩ ngoài đời như Cafe Wha? và Hotel Chelsea. Phim lồng ghép những phân đoạn về mối tình tay ba giữa Dylan, ca sĩ Joan Baez (Monica Barbaro đóng) và Sylvie Russo (Elle Fanning đóng) - lấy cảm hứng từ câu chuyện của Suze Rotolo, người yêu cũ của Dylan. Xuyên suốt phim là bài hát *A Hard Rain's a-Gonna Fall trong album The Freewheelin' Bob Dylan năm 1963*, do Chalamet thể hiện.

Theo đại diện ê kíp, tác phẩm kể về quá trình biến động của Bob Dylan, từ nhạc sĩ dân ca truyền thống đến biểu tượng nhạc rock khi trình diễn guitar điện tại Lễ hội dân ca Newport năm 1965, khoảnh khắc giúp đưa rock trở thành tiếng nói của thế hệ trẻ thời ấy, là một trong những sự kiện gây chấn động làng nhạc thế kỷ XX.

Dự án dựa trên cuốn sách *Dylan Goes Electric* (2015) của Elijah Wald, do James Mangold đạo diễn, viết kịch bản cùng Jay Cocks. Phim ghi hình vào tháng 3 và kết thúc vào tháng 7 năm nay. Tuy nhiên, việc Timothée Chalamet hóa thân thành nghệ sĩ bị một số khán giả phản ứng. Hồi tháng 3, khi những khoảnh khắc của diễn viên trên phim trường được đăng tải, một tài khoản trên X viết: "Anh ấy trông giống như sắp đến trại hè nhạc rock". Người khác nói Chalamet trông giống chú chuột Fievel trong phim hoạt hình *An American Tail*. Tác giả Marissa R.Moss bình luận: "Đây không phải là Bob Dylan".

Bob Dylan được Tổng thống Mỹ Obama trao Huân chương Tự do năm 2012

Bob Dylan, 83 tuổi, là ca sĩ, nhạc sĩ người Mỹ có sức ảnh hưởng lớn đến nền âm nhạc đại chúng thế giới. Ông từng nhận nhiều giải thưởng, trong đó có Grammy, Quả Cầu Vàng, Pulitzer. Bob Dylan được coi là tượng đài văn hóa thế kỷ XX. Các nhạc phẩm như: *Blowing in the wind, The times they are a-Changin* trở thành "thánh ca" trong các phong trào đấu tranh vì dân quyền và phản chiến. Nghệ sĩ này từng đến Việt Nam biểu diễn năm 2011.

Năm 2016, Bob Dylan được trao giải Nobel Văn học vì "tạo ra những biểu đạt thi ca mới bên trong truyền thống âm nhạc vĩ đại của Mỹ". Đây là lần đầu tiên trong lịch sử hơn 100 năm trao giải, lời hát trở thành ý thơ, nhạc sĩ trở thành nhà thơ và âm nhạc trở thành đỉnh cao văn học. Dù vậy, không có ai tranh cãi về tính hợp lý, về sự xứng đáng của chủ nhân giải thưởng năm ấy. Bob Dylan hoàn toàn xứng đáng với giải thưởng này và sự ngỡ ngàng khi cái tên Bob Dylan được xướng lên chỉ càng khiến giải Nobel Văn học trở nên hấp dẫn hơn bởi sự bất ngờ, khó đoán, sự nghiệp của Bob Dylan có thêm một trái ngọt.

Tên thật của Bob Dylan là Robert Allen Zimmerman. Ông sinh năm 1941 và là ca sĩ, nhạc sĩ người Mỹ có tầm ảnh hưởng lớn đến nền âm nhạc đại chúng thế giới. Thực tế, Bob Dylan còn gắn liền với những biến động chính trị - xã hội của nước Mỹ, những sáng tác của Bob Dylan đã luôn đồng hành cùng thời cuộc và đưa lại một nền âm nhạc cho những vấn đề gai góc trong xã hội Mỹ. Những nhạc phẩm kinh điển do Bob Dylan sáng tác như: *Blowin' in the Wind, The Times They are A-Changin', Like a Rolling Stone*… đã trở thành những ca khúc huyền thoại được "cover" lại bởi hàng trăm, nếu không muốn nói là hàng nghìn nghệ sĩ trên khắp thế giới.

Xứng tầm một huyền thoại, Bob Dylan đã nhận được rất nhiều giải thưởng danh giá trong sự nghiệp, với 11 giải Grammy, một giải Oscar và một giải Quả Cầu Vàng (với nhạc phẩm *Things Have Changed* sáng tác cho phim *Wonder Boys* - 2000), một giải Pulitzer vì những đóng góp cho sự nghiệp âm nhạc - văn hóa Mỹ, từng được Tổng thống Mỹ Obama trao Huân chương Tự do năm 2012… ■

CÂU CHUYỆN **VĂN HÓA**

"Quả ngọt" đầu mùa

● **TÙNG QUANG**

Trong những ngày cả dân tộc Việt Nam tiếc thương vô hạn trước sự ra đi của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, từ Trung tâm Hội nghị Bharat Mandapam ở Thủ đô New Delhi (Ấn Độ) loan tin an ủi, động viên tới tất cả chúng ta: UNESCO đồng ý đề xuất bảo tồn và phát triển Di sản thế giới Hoàng thành Thăng Long

Theo đó, trong khuôn khổ Kỳ họp lần thứ 46, Chủ tịch Ủy ban Di sản thế giới Vishal V. Sharma đã thông qua Quyết định số 46 COM 7B.43, chính thức đồng thuận với các nội dung đề xuất của Việt Nam về định hướng, tầm nhìn nghiên cứu, bảo tồn và phát triển Di sản thế giới Khu trung tâm Hoàng thành Thăng Long.

Ủy ban Di sản thế giới đã ghi nhận và đánh giá cao những thành tựu mà Việt Nam đạt được trong quá trình thực hiện toàn bộ các cam kết của Chính phủ Việt Nam từ khi di sản được ghi danh năm 2010 đến nay. Hồ sơ bảo tồn và phát huy giá trị Di sản thế giới Khu trung tâm Hoàng thành Thăng Long được thông qua mở ra việc khơi thông Trục Hoàng Đạo, tiến tới khôi phục không gian và Chính điện Kính Thiên.

Theo kế hoạch ban đầu, hồ sơ này dự kiến được xem xét thông qua vào sáng ngày 25.7. Tuy nhiên, theo đề nghị của Việt Nam, Chủ tịch Ủy ban Di sản thế giới và tất cả các thành viên của Ủy ban đã đồng thuận xem xét hồ sơ sớm một ngày. Việc hồ sơ được thông qua như một nén tâm nhang, thành kính dâng lên Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, người luôn quan tâm đến việc bảo tồn và phát huy giá trị của di sản Hoàng thành Thăng Long - biểu tượng thiêng liêng của dân tộc.

Khẳng định ý nghĩa đặc biệt quan trọng của hồ sơ "ưu tiên của mọi ưu tiên", Chủ tịch Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Hà Kim Ngọc nhấn mạnh, các thành viên Ủy ban Di sản thế giới đánh giá cao tinh thần cầu thị, nghiêm túc, trách nhiệm của Việt Nam trong hợp tác, đồng hành với Trung tâm Di sản thế giới, Hội đồng Di tích và Di chỉ quốc tế (ICOMOS) để hiện thực hóa nguyện vọng của dân tộc trên cơ sở bảo đảm đúng các quy định của Công ước Di sản thế giới, tuân thủ cam kết của Việt Nam, phát huy hơn nữa giá trị nổi bật toàn cầu của di sản.

Tự hào thay khi Giám đốc Trung tâm Di sản thế giới Lazare Eloundou Assomo khẳng định, hồ sơ có ý nghĩa quan trọng không chỉ với Việt Nam mà còn với thế giới, gắn với những vấn đề mới liên quan tiến trình phát triển của di sản; coi đây là hình mẫu hợp tác giữa quốc gia thành viên với UNESCO và cơ quan tư vấn và cũng là điển hình của việc bảo tồn di sản thế giới.

Kết quả đạt được tại Kỳ họp lần này đánh dấu sự đồng hành, phối hợp chặt chẽ của Ủy ban Quốc gia UNESCO Việt Nam, Bộ Ngoại giao, Bộ VHTTDL, của các nhà khoa học trong và ngoài nước với TP Hà Nội trong quá trình xây dựng, đệ trình và vận động cho Hồ sơ khoa học; sự tư vấn tận tình của các cơ quan chuyên môn của UNESCO là Trung tâm Di sản thế giới và ICOMOS.

Kết quả đạt được tại Kỳ họp lần này cũng như những di sản của chúng ta trong thời gian vừa qua lọt vào "mắt xanh" của UNESCO, công tác bảo tồn và phát huy di sản được cộng đồng quốc tế ghi nhận và đánh giá cao là những "quả ngọt" đầu mùa của một quá trình chuyển hướng, nỗ lực phấn đấu của ngành Văn hóa. Được sự quan tâm, chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, đứng đầu là Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng; sự đồng lòng, chung sức của nhân dân; sự nỗ lực của toàn ngành, văn hóa chưa bao giờ được quan tâm như hiện nay và cũng chưa bao giờ đạt được nhiều thành tựu như hiện nay. ■